

1

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2011 - 2012

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ:

Γενική εποπτεία: Αθανάσιος Καραθανάσης, Καθηγητής

Υπεύθυνος: Βασίλειος Κουκουσός, Αναπληρωτής Καθηγητής

Μέλη: Σουλτάνα Δ. Λάμπρου, Λέκτορας

Γεώργιος Γκαβαρδίνος, Λέκτορας

Αγγελική Τριβοζαδάκη, Λέκτορας

Α΄ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1. Πρυτανεία

Πρύτανης	Ιωάννης Μυλόπουλος καθηγητής Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών. Πολυτεχνική Σχολή
Αντιπρυτάνεις	α) Δέσπω Λιάλιου καθηγήτρια Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας. Θεολογική Σχολή β) Σοφία Κουϊδου - Ανδρέου καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής γ) Γιάννης Παντής καθηγητής Τμήματος Βιολογίας. Σχολή Θετικών Επιστημών

2. Σύγκλητος

Το ανώτατο διοικητικό όργανο του Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος. Η Σύγκλητος αποτελείται από τον Πρύτανη, τους Αντιπρυτάνεις, τον Κοσμητόρα κάθε Σχολής, τον Πρόεδρο κάθε Τμήματος, έναν εκπρόσωπο των φοιτητών από κάθε Τμήμα, δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών, έναν εκπρόσωπο των βοηθών-επιμελητών-επιστημονικών συνεργατών, έναν εκπρόσωπο του ΕΕΔΙΠ, έναν εκπρόσωπο του ΕΤΕΠ και έναν εκπρόσωπο του Διοικητικού Προσωπικού. Στη Σύγκλητο συμμετέχουν επίσης και εκπρόσωποι των αναπληρωτών καθηγητών, επικούρων καθηγητών και λεκτόρων.

Β΄. Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Η Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης λειτουργεί από το 1942, αν και η ίδρυσή της προβλεπόταν από την ίδρυση του Πανεπιστημίου, το 1925. Από το 1964 η Σχολή, τροποποιώντας τον κανονισμό λειτουργίας της, χώρισε τις προπτυχιακές σπουδές σε τρία Τμήματα. Απ' αυτά το τρίτο, Κοινωνικής Διακονίας, δεν λειτούργησε αποδοτικά, επειδή δεν προσήλθε σ' αυτό ικανοποιητικός αριθμός φοιτητών. Τα άλλα δύο Τμήματα, α) Θεολογίας και β) Ποιμαντικής, λειτούργησαν αποδοτικά για μία περίπου εικοσαετία, έχοντας ενιαία διοίκηση, τον κοινό σύλλογο των καθηγητών της Σχολής.

Με το νόμο για τα Α.Ε.Ι. 1268/82 επιβλήθηκε και η διοικητική διάκριση μεταξύ των δύο Τμημάτων της Σχολής, τα οποία από το 1982 λειτουργούν αυτόνομα και το καθένα διοικείται από τη Γενική του Συνέλευση. Η στελέχωση των Τμημάτων έγινε από το προσωπικό που υπηρετούσε μέχρι τότε στη Σχολή. Με το Π.Δ. 316 (Φ.Ε.Κ. 166/6.10.94) το Τμήμα Ποιμαντικής μετονομάστηκε σε «Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας», χωρίς να αλλάξει το γνωστικό του αντικείμενο.

Σύμφωνα με το νόμο 1351/1983, άρθρο 6, παρ. 10, «οι πτυχιούχοι των Τμημάτων Ποιμαντικής των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης έχουν δικαίωμα διορισμού στην εκκλησιαστική, Γενική και Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση».

Στη Θεολογική Σχολή λειτουργεί Βιβλιοθήκη, η οποία προέκυψε από την ενοποίηση των επιμέρους βιβλιοθηκών των παλιών Σπουδαστηρίων της Σχολής, που ήταν κατεσπαρμένες σ' όλο το κτήριο. Η Βιβλιοθήκη είναι πλούσια και οργανωμένη, και διαθέτει αναγνωστήριο. Η διοίκησή της ασκείται από την Κοσμητεία της Σχολής.

Η Θεολογική Σχολή εκδίδει επιστημονικό περιοδικό με τίτλο «Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής-Α.Π.Θ.», το οποίο κατ' αρχήν αποτελούσε έναν ενιαίο τόμο, που περιελάμβανε συνεργασίες μελών Δ.Ε.Π. όλης της Θεολογικής Σχολής. Από το 1990 η Επετηρίδα εκδίδεται σε δύο ανεξάρτητα τεύχη, ένα από κάθε Τμήμα της Σχολής.

Επί πλέον, η Θεολογική Σχολή μετέχει στο Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών, το οποίο υπάγεται στη Φιλοσοφική Σχολή του Α.Π.Θ. Το Κ.Β.Ε. αποτελείται από πέντε Τμήματα (Μεσαιωνικής Ελληνικής Φιλολογίας, Βυζαντινής Ιστορίας, Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Βυζαντινής Θεολογίας, Βυζαντινού Δικαίου) και διοικείται από πενταμελές διοικητικό συμβούλιο, στο οποίο η Θεολογική Σχολή εκπροσωπείται από ένα μέλος.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Όργανα διοικήσεως της Θεολογικής Σχολής είναι η Γενική Συνέλευση της Σχολής και η Κοσμητεία.

Η Γενική Συνέλευση της Σχολής απαρτίζεται από τα μέλη των Γενικών Συνελεύσεων των δύο Τμημάτων.

Η Κοσμητεία απαρτίζεται από:

- α) τον Κοσμήτορα, καθηγητή **Μιχαήλ Τρίτο**
- β) τους Προέδρους των δύο Τμημάτων
 - Τμήματος Θεολογίας: καθηγητή **Χρυσόστομο Σταμούλη**

- Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας: καθηγητή
Αθανάσιο Καραθανάση

γ) δύο εκπροσώπους των φοιτητών, έναν από κάθε Τμήμα.

Γραμματέας: Όλγα Λουπεγίδου

Γ'. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι το ένα από τα δύο Τμήματα της Θεολογικής Σχολής, που λειτουργούν ανεξάρτητα, σύμφωνα με τους νόμους 1268/82, 2083/1992 και 3549/2007.

Το Τμήμα αποτελεί τη βασική λειτουργική ακαδημαϊκή μονάδα, που καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης. Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας υπηρετεί την καλλιέργεια και την προαγωγή της έρευνας και της γνώσης της επιστήμης της Θεολογίας, με ειδική επιστημονική κατεύθυνση τη μελέτη των πηγών και των εκφάνσεων της ορθοδόξου χριστιανικής παραδόσεως και του θεολογικού, κοινωνικού και ποιμαντικού έργου της Εκκλησίας. Με την εκπαίδευση που παρέχει, βάσει του αναλυτικού προγράμματος σπουδών, που παρατίθεται κατωτέρω, σκοπεύει να καταρτίσει στελέχη της Θεολογικής Επιστήμης, της Εκπαίδευσης, των διαφόρων κοινωνικών φορέων, και της Εκκλησίας.

Οι σπουδές διαρθρώνονται σε 8 εξάμηνα (4 χρόνια) και οδηγούν σ' ένα ενιαίο πτυχίο.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Όργανα Διοίκησης του Τμήματος είναι ο Πρόεδρος, το Διοικητικό Συμβούλιο, η Γενική Συνέλευση και η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο καθηγητής **Αθανάσιος Καραθανάσης**
Αναπληρωτής Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Θεόδωρος Γιάγκου**

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Αθανάσιος Καραθανάσης**
Αναπληρωτής Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Θεόδωρος Γιάγκου**
Μέλη: Οι Διευθυντές των Τομέων:
Τομέας Α': αναπλ. καθηγητής **Συμεών Πασχαλίδης**

Τομέας Β΄: αναπλ. καθηγητής **Βασίλειος Κουκουσάς**

Τομέας Γ΄: καθηγητής **Κωνσταντίνος Χρήστου**

Τομέας Δ΄: καθηγητής **Ηρακλής Ρεράκης**

Δύο εκπρόσωποι των φοιτητών.

Ένας εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Γραμματέας: Ευμορφία Μακεδονοπούλου

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος είναι αρμόδια για οποιοδήποτε θέμα αφορά στο Τμήμα, για το οποίο δεν ορίζεται ρητώς αρμοδιότητα άλλου οργάνου του Τμήματος.

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Αθανάσιος Καραθανάσης**

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Θεόδωρος Γιάγκου**

Μέλη: Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Εκπρόσωποι των φοιτητών σε αριθμό ίσο προς το 50% των μελών ΔΕΠ.

Εκπρόσωποι των μεταπτυχιακών φοιτητών σε αριθμό ίσο προς το 15% των μελών ΔΕΠ.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος είναι τα αμιγώς επιστημονικά-ερευνητικά θέματα, όπως είναι ιδίως ο καθορισμός του ενιαίου γνωστικού αντικειμένου ενός Τομέα, η απόφαση για την προκήρυξη θέσης ενός μέλους ΔΕΠ, η απόφαση για τη συγκρότηση εκλεκτορικού σώματος για την κρίση ενός μέλους ΔΕΠ.

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Αθανάσιος Καραθανάσης**

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Θεόδωρος Γιάγκου**

Μέλη: Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Δ΄. ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ο Τομέας είναι η ακαδημαϊκή μονάδα που συντονίζει τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικειμένου του Τμήματος, το οποίο αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης. Όργανα του Τομέα είναι η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ και ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ του Τομέα απαρτίζεται από τα μέλη ΔΕΠ του Τομέα, εκπροσώπους των προπτυχιακών φοιτητών σε αριθμό ίσο προς το 30% του αριθμού των μελών ΔΕΠ, δύο τουλάχιστον έως πέντε το πλείστον, και από έναν εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τομέα.

Η ευθύνη του διδακτικού έργου του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας έχει καταναμηθεί στους παρακάτω τέσσερις Τομείς:

Α. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της έρευνας και διδασκαλίας των θεμάτων που συνδέονται με εισαγωγικά, ιστορικά, φιλολογικά, ερμηνευτικά και θεολογικά προβλήματα α) της Αγίας Γραφής, β) της Πατερικής Γραμματείας, γ) της Θρησκευολογίας, δ) των φιλοσοφικών και λοιπών πολιτιστικών παραγόντων, που προσδιορίζουν τη μορφή και το περιεχόμενο των κειμένων της Αγίας Γραφής και των Πατέρων της Εκκλησίας, καθώς και των θεμάτων που αφορούν στη σημασία και σπουδαιότητα αυτών των κειμένων για τη σύγχρονη ζωή της Εκκλησίας.

Β. Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθόδοξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της σπουδής της ανάπτυξεως στην ιστορία των θεσμών της Εκκλησίας (Εκκλησιαστική Ιστορία), της γενέσεως, της ανάπτυξεως και της συστηματικής εμπεδώσεως της εκκλησιαστικής πίστεως με τη δογματική διδασκαλία (Ιστορία των Δογμάτων, Δογματική Θεολογία, Συμβολική) και της προβολής και εφαρμογής της εκκλησιαστικής πίστεως στις διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις και στην ιστορία της οικουμενικής κινήσεως.

Γ. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της ιστορικής, θεολογικής και δεοντολογικής εξέτασης και διδασκαλίας της θείας λατρείας και χριστιανικής αρχαιολογίας σ' όλες τις εκφάνσεις τους, δηλαδή: της λατρείας, του κηρύγματος, της υμνογραφίας, του εορτολογίου, της αγιολογίας, της αρχιτεκτονικής, της γλυπτικής, της ζωγραφικής, της μικροτεχνίας και της εκκλησιαστικής μουσικής.

Δ. Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της διδασκαλίας και έρευνας θεμάτων που αναφέρονται στο δίκαιο και στην οργάνωση, στη ζωή, στη διακονία και στο ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας (Κανονικό Δίκαιο και Εκκλησιαστική Νομοθεσία, Ποιμαντική, Ποιμαντική Ψυχολογία, Ψυχολογία, Παιδαγωγικά, Χριστιανική Ηθική, Κοινωνιολογία, Ιεραποστολική, Εξομολογητική, Κατηχητική, κ.ά.).

Ε΄. ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ

Α. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Συμεών Πασχαλίδης, αναπλ. καθηγητής

ΜΕΛΗ:

Καθηγητής:

Χρήστος Οικονόμου

Αναπληρωτής καθηγητής:

Συμεών Πασχαλίδης

Επίκουροι καθηγητές:

Αθανάσιος Παπαρνάκης

Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Απόστολος Κραλίδης

Λέκτορες:

Σουλτάνα Λάμπρου

Άννα Καραμανίδου

Θεόδωρος Πιτταράς

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Ευαγγελία Δάφνη

Υπάλληλος Γραμματείας Τομέως:

Όλγα Λουπεγίδου

Β. Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Βασίλειος Κουκουσάς, αναπλ. καθηγητής

ΜΕΛΗ:

Καθηγητές:

Αθανάσιος Καραθανάσης

Δέσπω Λιάλιου

Μιχαήλ Τρίτος

Κωνσταντίνος Χρήστου

Αναπληρωτές καθηγητές:

Βασίλειος Τσίγκος

Βασίλειος Κουκουσάς

Μητροπολίτης Προύσης Ιωάννης - Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης

Επίκουροι καθηγητές:
 πρωτοπρεσβύτερος Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας
 Κωνσταντίνος Μποζίνης

Λέκτορες:
 π. Βασίλειος Γεωργόπουλος
 Ιωάννης Μπάκας

Υπάλληλος Γραμματείας Τομέως:
 Αναστασία Αγγελοπούλου

Γ. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
 Κωνσταντίνος Χρήστου, καθηγητής

ΜΕΛΗ:
Επίκουροι καθηγητές:
 αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας-Πλεξίδα
 πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης
 πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Αντωνίου

Λέκτορες:
 Αγγελική Τριβυζαδάκη
 Τρύφων Τσομπάνης
 πρωτοπρεσβύτερος Χρυσόστομος Νάσσης

Υπάλληλος Γραμματείας Τομέως:
 Φωτεινή Καρατσιβίδου-Λαζάρου

Δ. Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
 Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής

ΜΕΛΗ:
Καθηγητές:
 Θεόδωρος Γιάγκου
 Ηρακλής Ρεράκης
Αναπληρωτής καθηγητής
 πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας
Επίκουροι καθηγητές:
 Μιλτιάδης Βάντσος

Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος

Λέκτορες:

Γεώργιος Γκαβαρδίνας

Δημήτριος Νικολακάκης

ΣΤ'. α. ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Ιωάννης Φουντούλης (†)

Μητροπολίτης Τυρολόης και Σερεντίου Παντελεήμων Ροδόπουλος

Γεώργιος Στοιγόγλου

Στέργιος Σάκκος

Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας

Αντώνιος Παπαδόπουλος

Χρίστος Κρικώνης

Ευθύμιος Τσιγαρίδας

Χρήστος Βάντσος

Παυσανίας Κουτλεμάνης

Ευστράτιος Ζεγκίνης

Σταύρος Καλαντζάκης

Ηλίας Νικολακάκης

Βασίλειος Φανουργάκης

Γεώργιος Θεοδωροῦδης

πρωτοπρεσβύτερος Θεόδωρος Ζήσης

Σωτήριος Βαρναλίδης

β. ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

πρωτοπρεσβύτερος Ιωάννης Ρωμανίδης (†)

Χριστίνα Μπουλάκη-Ζήση

Στέργιος Τσιάμης

Θεολόγος Αλιπράντης (†)

Αθανάσιος Αγγελόπουλος

Ζ'. ΕΞΔΙΠΙ - ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Αγγλικής Γλώσσας:

Μαρία Ματθαιού

Γαλλικής Γλώσσας:

Ελένη Γκίνου

Γερμανικής Γλώσσας:

Αγνή Δάφφα – Παναγιώτα Ποκότη

Ελληνική Γλώσσα:

Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

Η'. Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ευμορφία Μακεδονοπούλου

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ:

Ευθυμία Κυρατζή

Ευτέρπη Βαφειάδου

Αλεξία Σουκαρά

ΚΛΗΤΗΡΑΣ:

Δέσποινα Σαμουηλίδου

Η Γραμματεία δέχεται μόνο από τις θυρίδες 12-1μ.μ. καθημερινά και μόνο με την επίδειξη του δελτίου αναγνωρίσεως του φοιτητή.

Θ'. ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι εγγεγραμμένοι 1.272 φοιτητές. Απ' αυτούς φοιτούν

στο Α' εξάμηνο	220 (αριθμός εισακτέων)
στο Γ' εξάμηνο	197
στο Ε' εξάμηνο	216
στο Ζ' εξάμηνο	202
Στό Πτυχίο	500

Γ'

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Α'. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

		Δ.Μ.
α'	ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ	7
	1. Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη	(3)
	2. Ερμηνεία της Παλαιάς Διαθήκης	(2)
	3. Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης	(2)
	ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ	12
	1. Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη	(3)
	2. Ερμηνεία της Καινής Διαθήκης	(5)
	3. Θεολογία της Καινής Διαθήκης	(2)
	4. Γλώσσα και Ερμηνευτική της Καινής Διαθήκης	(2)
γ'	ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ-ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	15
	1. Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία	(2)
	2. Πατρολογία. Χριστιανική Γραμματεία I (α' - η' αι.)	(4)
	3. Χριστιανική Γραμματεία 2 (θ' - ιε' αι.)	(4)
	4. Χριστιανική Γραμματεία 3 (ιστ' αι. - σήμερα)	(3)
	5. Ερμηνεία Πατέρων	(2)
	6. Πρακτική άσκηση με επίσκεψη σε Βιβλιοθήκες χ/φων και παλαιότυπων εκδόσεων	
δ'	ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΑ	3
ε'	ΞΕΝΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΑ	4
	1. Εισαγωγή στη Θρησκευολογία	(2)
	2. Ιστορία και διδασκαλία των ξένων θρησκειών. Παραθρησκευτικά κινήματα	(2)
στ'	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	2
ζ'	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	3

Β'. Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων

α'	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ	14
	1. Εκκλησιαστική Ιστορία. Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Ιστορία	(4)
	2. Εκκλησιαστική Ιστορία	(3)
	3. Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση του Οικου-	

	μενικού Πατριαρχείου και των άλλων Πρεσβυγενών Πατριαρχείων	(2)	Δ.Μ.
	4. Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Κύπρου	(2)	
	5. Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση των Σλαβικών και λοιπών Ορθοδόξων Εκκλησιών	(2)	
	6. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού	(2)	
	7. Ιστορία του βυζαντινού πολιτισμού	(2)	
β΄.	ΔΟΓΜΑ, ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ		17
	1. Δογματική της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας	(4)	
	2. Ερμηνεία δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας	(4)	
	3. Συμβολική, Διορθόδοξες και Διαχριστιανικές σχέσεις. Ιστορία της Οικουμενικής Κινήσεως	(2)	
	4. Ιστορία δογμάτων	(3)	
	5. Σύγχρονες χριστιανικές αιρέσεις	(2)	
	6. Ιστορία της Αρχαίας και Βυζαντινής Φιλοσοφίας	(2)	
	Γ΄. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης		
α΄.	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ		10
	1. Εισαγωγή στη Θεία Λατρεία	(3)	
	2. Λειτουργική - Ιστορία και θεολογία της Θείας Λατρείας	(3)	
	3. Λειτουργική - Βυζαντινός λειτουργικός τύπος	(2)	
	4. Λειτουργική-Πηγές της Θείας Λατρείας. Τελετουργική	(2)	
	5. Πρακτική άσκηση στη Θεία Λατρεία και το κήρυγμα στον πανεπιστημιακό ναό και σε λατρευτικούς χώρους της Ελλάδας (ναούς και μονές), για την ενημέρωση πάνω στα προβλήματα της λειτουργικής ζωής και του κηρύγματος.		
β΄.	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ		6
	1. Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη 1	(2)	
	2. Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη 2	(2)	

	3. Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη 3	(2)	Δ.Μ.
	4. Πρακτική άσκηση με επίσκεψη ναών παλαιοχριστιανικών και βυζαντινών χρόνων.		
γ'	ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ		4
	1. Ομιλητική. Ιστορία του κηρύγματος	(2)	
	2. Ομιλητική. Αισθητική της Λατρείας	(2)	
δ'	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ		4
	1. Εκκλησιαστική Μουσική. Θέματα Λειτουργικής Μουσικής	(2)	
	2. Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη	(2)	
	3. Πρακτική άσκηση στους εκκλησιαστικούς ύμνους των ακολουθιών που τελούνται στον πανεπιστημιακό ιερό ναό		
ε'	ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ		2
	Δ'. Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας		
α'	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ		2
β'	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ		2
γ'	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ		4
δ'	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΜΕ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ		6
	Με επισκέψεις σε ιδρύματα, ενορίες και μητροπόλεις		
ε'	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ		2
στ'	ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ		2
ζ'	ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ		8
	1. Πηγές του Κανονικού Δικαίου	(1)	
	2. Κανονικό Δίκαιο	(5)	
	3. Κανονικό Δίκαιο. Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας	(2)	
η'	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ-ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ		4
	1. Γενική Παιδαγωγική με ασκήσεις	(2)	
	2. Ειδική Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών	(2)	
	3. Πρακτική άσκηση σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης		
θ'	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ		2

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Α. ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης:
 - α) *Η Καππαδοκία-Εκκλησιαστική ιστορία, τα πετρομοναστήρια, ο πολιτισμός της* (Χ252)
Σύγγραμμα: Αθ. Καραθανάση, *Η Καππαδοκία. Συμβολή στην ιστορία του Μικρασιατικού Ελληνισμού*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2007.
 - β) *Η Πατριαρχική Μεγάλη του Γένους Σχολή. Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας* (Χ233)
Σύγγραμμα: Β. Σταυρίδη, *Πατριαρχική Μεγάλη του Γένους Σχολή, 550 χρόνια από την ίδρυσήν της (1454-2004)*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.
2. Καθηγήτρια Δέσπω Λιάλιου:
Εφαρμογές της Πληροφορικής στη Θεολογία Α' (Χ253)- συνεπικουρεί ο υπ. Δρ Θεολογίας π. Γρηγόριος Σταμκόπουλος Δρ Πληροφ.
3. Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου:
Κανονικολεειτουργικά θέματα (Χ99)
Συγγράμματα: 1. Θ. Γιάγκου, *Κανόνες και Λατρεία*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκη 2006.
2. Χρ. Νάσση, *Η τελετουργία των Μυστηρίων της Θείας Ευχαριστίας*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2007.
4. Καθηγητής Μιχαήλ Τρίτος:
Εθνικά θέματα σχετιζόμενα με τις χώρες της Χερσονήσου του Αίμου (Χ112)
Σύγγραμμα: Μ. Τρίτου, *Βλάχοι των Βαλκανίων και Ορθοδοξία*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.
5. Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστου:
Ο βυζαντινός 7^{ος} αιώνας ως εποχή μετάβασης (Χ235)
Σύγγραμμα: Κ. Χρήστου, *Εκκλησιαστικοί συγγραφείς του 7^{ου} αι. ως Μάρτυρες της εποχής τους*, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2010.
6. Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης:
Η διαφορετικότητα στο σχολείο (Χ242)

- Συγγράμματα: 1. Ηρ. Ρεράκη, *Ο άλλος στο ελληνικό σχολείο*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.
2. Ηρ. Ρεράκη, *Πολιτισμικά και θρησκευτικά πρότυπα στο έργο του Διονυσίου Σολωμού*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2003.
- β) *Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στο θρησκευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο* (X176)
7. Αναπληρωτής Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας:
Σύγχρονα Ποιμαντικά θέματα (X81)
 Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Β. Καλλιακμάνη, *Ο εκκλησιολογικός χαρακτήρας της Ποιμαντικής*, εκδ. Μυθδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2005.
2. πρωτοπρ. Β. Καλλιακμάνη, *Μεθοδολογικά πρότερα της Ποιμαντικής*, εκδ. Μυθδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2000.
8. Αναπληρωτής Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης:
Οι άγιοι της Θεσσαλονίκης (X113)
 Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα [www.lib.auth.gr_blackboard](http://www.lib.auth.gr/blackboard)
- Συγγράμματα: 1α. Σ. Πασχαλίδη, *Οι Άγιοι της Θεσσαλονίκης. Ιστορία – Γραμματεία*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.
- 1β. Σ. Πασχαλίδη, *Η Γραμματεία των Δημητρίων Β'. Μαρτύρια, Συλλογές Θαυμάτων και Εγκώμια στον Άγιο Δημήτριο*, εκδ. Κέντρου Αγιολογικών Μελετών, Θεσσαλονίκη 2005.
9. Αναπληρωτής Καθηγητής Βασίλειος Κουκουσάς
Παιδεία και προσωπικότητες του Ελληνισμού κατά την περίοδο της οθωμανικής αυτοκρατορίας και ο ρόλος της Εκκλησίας (X244)
 Συγγράμματα: 1. Τρ. Ευαγγελίδη, *Η Παιδεία επί Τουρκοκρατίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.
2. Κων. Σπανούδη, *Ιστορικά σελίδες, Ιωακείμ ο Γ΄*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2000.
10. Αναπληρωτής Καθηγητής Βασίλειος Τσίγκος:
Ειδικά θέματα Χριστολογίας – Εκκλησιολογίας (X133)
 Συγγράμματα: 1. Βασιλείου Τσίγκου, *Δογματικά και Θεολογικά Μελετήματα Α΄*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.
2. Χρ. Σταμιούλη, *Άσκηση αυτοσυνειδήσιας. Μελετήματα δογματικής θεολογίας*, εκδ. Το Παλίμψηστον, Θεσσαλονίκη 2004.
11. Αναπληρωτής Καθηγητής Μητροπολίτης Προύσης Ελτιδοφόρος Λαμπруνιάδης:
Οικουμενικό Πατριαρχείο και Παγκόσμιο Συμβόλιο Εκκλησιών (X245)

Σύγγραμμα: Γ. Τσέτση, *Οικουμενικά Ανάλεκτα-Συμβολή στην ιστορία του Παγκόσμιου Συμβουλίου Εκκλησιών*, εκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1987.

12. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Χρήστος Φιλώτης-Βλαχάβας:
Ορθοδοξία και αίρεση στην αρχαία Εκκλησία (X246)
Σύγγραμμα: Ν. Ματσούκα, *Ορθοδοξία και αίρεση στους εκκλησιαστικούς συγγραφείς τον 4^ο, 5^ο, 6^ο αι.*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1992.
13. Επίκουρος Καθηγητής Αθανάσιος Παπαρνάκης:
α) *Η χρήση των Η/Υ στη θεολογική έρευνα I (X142)*
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr_blackboard
Συγγράμματα: 1. Κ. Ξαρχάκος-Δ. Καραλίδης, *Πλήρης οδηγός για το δίπλωμα ECDL*, εκδ. Αβακά, Αθήνα 2009.
2. Forouzan-Mosharraf, *Εισαγωγή στην επιστήμη των υπολογιστών*, εκδ. Κλειδάριθμος, Αθήνα 2010.
β) *Ερμηνεία λειτουργικών περικοπών από την Παλαιά Διαθήκη (X203)*
Συγγράμματα: 1α. Σ. Καλαντζάκη, *Ερμηνεία περικοπών της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.
1β. *Προφητολόγιο*, εκδ. Ελληνική Βιβλική Εταιρεία, Αθήνα 2008.
2. Ν. Ματσούκα, *Παλαιάς και Καινής Διαθήκης σημεία, νοήματα, αποπλάσματα*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.
14. Επίκουρος Καθηγητής αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας:
Η νοερά προσευχή στην ορθόδοξη λειτουργική παράδοση (X177)
Συγγράμματα: 1. αρχ. Νικοδήμου Σκρέττα, *Η νοερά προσευχή. Εκφραση αληθούς λατρείας Θεού*, [Κανονικά και Λειτουργικά 2], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2006.
2. Παν. Σκαλτσή, *Η παράδοση της κοινής και της κατ' ιδίαν προσευχής. Με αναφορά στο Ωρολόγιο του Θηκαρά*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.
15. Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου:
Γραμματικές και Λεξικά της Καινής Διαθήκης (X152)
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr_blackboard
Συγγράμματα: 1α. R. Browning, *Η Ελληνική Γλώσσα, Μεσαιωνική και Νέα*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1972.

- 1β. A. Schmoller, *Handkonkordanz zum griechischen Neuen Testament*, εκδ. Ελληνική Βιβλική Εταιρεία, Αθήνα 2008.
2. Henri Toppet, *Ιστορία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2009.
16. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης:
Διορθόδοξα λειτουργικά θέματα (Χ200)
Σύγγραμμα: πρωτοπρ. Κωνσταντίνου Καραϊσαρίδη, *Η συμβολή του π. Δημητρίου Στανιλόαε στη μελέτη λειτουργικών θεμάτων*, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 1977.
17. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Αντωνίου:
Θεωρία και πράξη της Εκκλησιαστικής Μουσικής. Διδασκαλία χορού ψαλμών Ι (Χ144)
Σύγγραμμα: Κων. Πρίγκου, *Αναστασιματάριον*, εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 2006.
18. Επίκουρος Καθηγητής Μιλτιάδης Βάντος:
Βιοηθική. Θεώρηση από άποψη Χριστιανικής Ηθικής (Χ220)
Συγγράμματα: 1. Αν. Κεσελόπουλου, *Εκ του θανάτου εις την ζωήν: θεολογική προσέγγιση στις προκλήσεις της Βιοηθικής*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.
2. Η. Τ. Engelhart, *Τα θεμέλια της Βιοηθικής. Μια Χριστιανική θεώρηση*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2007.
19. Επίκουρος Καθηγητής Απόστολος Κραλίδης:
Η εξάπλωση του Ισλάμ στην Ασία (Χ201)
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα [www.lib.auth.gr_blackboard](http://www.lib.auth.gr/blackboard)
Συγγράμματα: 1. Η. Badawy, *Εισαγωγή στην Ιστορία του Ισλαμικού Κόσμου*, τόμ. Α', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2003.
2. Γρ. Ζιάκα, *Ισλάμ-Θρησκεία και Πολιτεία*, εκδ. Κορηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2001.
3. Η. Νικολακάκη, *Οι Κούρδοι*, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1998.
4. Η. Νικολακάκη, *Ο ιερός πόλεμος του Ισλάμ «Τζιχάντ»*, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2003.
20. Επίκουρος Καθηγητής, Κωνσταντίνος Μποζίνης:
Από τον Παύλο έως τον Κλήμη Αλεξανδρέα: η συνάντηση Ελληνικής Φιλοσοφίας και Χριστιανισμού τους τρεις πρώτους αιώνες (Χ226)
Σύγγραμμα: Ν. Ε. Τζιράκη, *Απολογητές. Συμβολή στη σχέση των απολογιών με την αρχαία ελληνική γραμματεία*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2003.

21. Επίκουρος Καθηγητής Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος:
- α) *Αθλητισμός και Ολυμπισμός. Ιστορικοθεολογική και κοινωνιολογική διερεύνηση* (X163)
 Συγγράμματα: 1. Ν. Ελιά, *Αθλητισμός και ελεύθερος χρόνος στην εξέλιξη του Πολιτισμού*, εκδ. Δρομέας, Αθήνα 1998.
 2. Αλ. Κορωναίου, *Κοινωνιολογία του ελεύθερου χρόνου*, εκδ. Νήσος, Αθήνα 1996.
- β) *Κοινότητα και κοινωνία. Θέσεις της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού* (X221)
 Συγγράμματα: 1. Κων. Κωτσιόπουλου, *Η Κοινότητα. Συμβολή στην Κοινωνική Διερεύνηση του Χριστιανισμού*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2009.
 2. Γ. Κοντογιώργη, *Κοινωνική Δυναμική και Πολιτική Αυτοδιοίκηση*, εκδ. Νέα Σύνορα, Αθήνα 1982.
22. Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου:
Ο κύκλος των Θεολόγων του Μανουήλ Β' Παλαιολόγου (X222)
 Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Γεννάδιος Β' Σχολάριος*, [Ανάλεκτα Βλατάδων 30], εκδ. Π.Ι.Π.Μ., Θεσσαλονίκη 1988.
 2. Α. Παπαδάκη - J. Meyendorff, *Η χριστιανική Ανατολή και η άνοδος του Παπισμού. Η Εκκλησία από το 1071 έως το 1453*, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2003.
23. Λέκτορας Άννα Καραμανίδου:
Αγιονικοδημικά (X250)
 Συγγράμματα: 1α. Κλήμη Ζέντεργολμ, *Βίος και συγγράμματα Νικοδήμου του Αγιορείτου*, εκδ. Τήνος, Αθήνα 2009.
 1β. Νικοδήμου του Αγιορείτου, *Ερμηνεία Καθολικών Επιστολών*, εκδ. Ορθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη 2008.
24. Λέκτορας Γεώργιος Γκαβαρδίνας:
Εκκλησία και θεσμοί δικαίου (X243)
 Σύγγραμμα: Κων. Ράλλη, *Ποινικόν Δίκαιον της Ορθοδόξου Ανατολικής Εκκλησίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1998.
25. Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη:
Εικονογραφία του Χριστού και της Θεοτόκου (X198)
 Συγγράμματα: 1. Αγγ. Τριβυζαδάκη, *Θεομητορική Εικονογραφία*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.
 2. Μ. Καζαμία-Τσέρνου, *Ιστορώντας τη Δέηση στις Βυζαντινές Εκκλησίες της Ελλάδος*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

26. Λέκτορας π. Βασίλειος Γεωργόπουλος:
Ο σύγχρονος Νεοπαγανισμός (Το διεθνές και ελληνικό σκηνικό. Η στάση των νεοπαγανιστών έναντι του Χριστιανισμού) (X225)
Σύγγραμμα: πρωτοπρ. Κυρ. Τσούρου, *Ο Νεοπαγανισμός της «Νέας Εποχής»*, εκδ. Π.Ε.Γ., Αθήνα 2008.
27. Λέκτορας Θεόδωρος Πιτταράς:
Θεολογία Μικρασιατών Πατέρων (X251)
Σύγγραμμα: Θ. Πιτταρά, *Θεόδοτος Αγκύρας*, εκδ. ΚΕ.Π.Ε., Θεσσαλονίκη 2010.
28. Λέκτορας Δημήτριος Νικολακάκης:
Εκκλησιαστικό Περιουσιακό Δίκαιο (X227)
Συγγράμματα: 1. Ιω. Κονιδάρη, *Το δίκαιο της μοναστηριακής περιουσίας από τον 9^ο μέχρι και τον 18^ο αι.*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα 1979.
 2. Σπ. Τρωιάνου – Γ. Πουλή, *Εκκλησιαστικό Δίκαιο*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2003.
29. Λέκτορας Αικατερίνη Τσαλαμπούνη:
 α) *Ο κόσμος των Παραβολών* (X238)
 Σημειώσεις.
 Β) *Απόκρυφες πράξεις, επιστολές και αποκαλύψεις* (X249)
Συγγράμματα: 1. Ιω. Καραβιδόπουλου, *Απόκρυφα χριστιανικά κείμενα*, τόμ. Β': απόκρυφες πράξεις, επιστολές και αποκαλύψεις, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.
 2. Σ. Αγουρίδη, *Χριστιανικός γνωστικισμός*, εκδ. Άρτου Ζωής, Αθήνα 2004.
30. Λέκτορας Ιωάννης Μπάκας:
Χριστιανισμός και Οικουμένη τον 6^ο μ.Χ. αι. Η εκκλησιαστική πολιτική του Ιουστινιανού (X247)
Συγγράμματα: 1. Τηλέμαχου Λούγγη, *Ιουστινιανός Πέτρος Σαββάτιος. Κοινωνία, πολιτική και ιδεολογία τον 6^ο μ.Χ. αιώνα*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2005.
 2. Σοφίας Πατούρου-Σπανού, *Χριστιανισμός και παγκοσμιότητα στο πρώιμο Βυζάντιο. Από τη θεωρία στην πράξη*, εκδ. Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, Αθήνα 2008.
31. Λέκτορας Τρύφων Τσομπάνης:
 α) *Εκπαίδευση και άσκηση στην τέχνη της σύγχρονης αερογραφίας I* (X162)· συνεπικουρεί ο υπ. Δρ Θεολογίας Σάββας Παντζαρίδης, αερογράφος.

Συγγράμματα: 1. Ιω. Βράνου, *Τεχνική της Αγογραφίας*, τόμ. Α', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

2. Ιω. Βράνου, *Τεχνική της Αγογραφίας*, τόμ. Β', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

Β) Ζητήματα αισθητικής της Θείας Λατρείας Ι (Χ254)

32. Λέκτορας π. Χρυσόστομος Νάσσης:

Τελετουργικά Ζητήματα (Χ241)

Συγγράμματα: 1. Ιω. Φουντούλη, *Τελετουργικά θέματα*, τόμ. Α', εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 2002.

2. Οικονόμου Γεωργίου Ρήγα, *Ζητήματα Τοπικού*, εκδ. Π.Ι.Π.Μ., Θεσσαλονίκη ²1999.

33. Λέκτορας Ευαγγελία Γ. Δάφνη:

α) Εβραϊκά Ι (Χ248)

Σύγγραμμα: Rudolph-elliger, *Biblia Hebraica stuttgartensia*, εκδ. Ελληνική Βιβλική Εταιρεία, Αθήνα 1997.

β) Ανθρωπολογία της Παλαιάς Διαθήκης (Χ240)

Σύγγραμμα: Ν. Π. Μπρατσούντη, *Ανθρωπολογία της Παλαιάς Διαθήκης. Ι. Ο άνθρωπος ως θεϊόν δημιουργήμα*, εκδ. Γκελμπίση, Αθήνα 1996.

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΣΠΑ
ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ 04.05.06.72.33.01 ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ «ΜΟΝΑΔΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ»

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (Χ176)

ΘΕΜΑ: *Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στο θρησκευτικό
και πολιτισμικό πλαίσιο* Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3

Επιστημονικός υπεύθυνος: Καθηγητής *Ηρακλής Ρεράκης*

Το μάθημα προσφέρεται ως μάθημα επιλογής σε φοιτητές που φοιτούν στο Ε' και Ζ' εξάμηνο και διεξάγεται σε συνεργασία με το Τμήμα Οικονομικών και άλλα Τμήματα του Α.Π.Θ.. Το περιεχόμενο του

μαθήματος σχετίζεται με γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στην ικανότητα των φοιτητών να μπορούν να δημιουργήσουν στο μέλλον μια επιχείρηση με καινοτομικό χαρακτήρα. Στο τέλος του εξαμήνου και με βάση τις διδαχθείσες ενότητες εκπονείται και παραδίδεται ένα πλήρες επιχειρηματικό σχέδιο (business plan), βασισμένο σε μία επιχειρηματική ιδέα που, για τους φοιτητές του Τμήματος, εντάσσεται σε θρησκευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Προοπτική των μαθημάτων της Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας, με βάση το Πρόγραμμα, είναι η μελλοντική αυτοτελής ένταξη και διδασκαλία των εν λόγω μαθημάτων στα επόμενα Τμήματα του Α.Π.Θ., που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα για να προσφέρεται η δυνατότητα στοιχειώδους κατάρτισης των φοιτητών που δεν σκοπεύουν να ασκήσουν το λειτούργημα του εκπαιδευτικού, αλλά ενδιαφέρονται να δημιουργήσουν κάποια επιχείρηση.

B. ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης:
Η Βενετία των Ελλήνων: Λόγιοι, Εκκλησία, Κοινοτισμός (Θ243)
Σύγγραμμα: Αθ. Καραθανάση, *Η Βενετία των Ελλήνων*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2010.
2. Καθηγήτρια Δέσπω Λιάλιου:
Εφαρμογές της Πληροφορικής στη Θεολογία Β' (Θ269): συνεπικουρεί ο υπ. Δρ Θεολογίας π. Γρηγόριος Σταμκόπουλος, Δρ Πληροφορικής.
3. Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου:
Ειδικά θέματα Κανονικού Δικαίου (Θ99)
Συγγράμματα: 1α. Θ. Γιάγκου-Αντ.-Αμ. Ταχιάου, *Η αλληλογραφία του Νικοδήμου Αγιορείτη προς τον Δωρόθεο Βουλήσμά*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκη 2009.
1β. Θ. Γιάγκου, *Δύο μεταβυζαντινές νομοκανονικές συλλογές (Ισαάκ μοναχού και Θεοκλήτου Καρατζά)*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκη 2008.
2. Γεωργίου Πουλή, *Εκκλησιαστικό Ποινικό Δίκαιο*, εκδ. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 2008.
4. Καθηγητής Μεγαήλ Τρίτος:
Εκκλησιαστικές προσωπικότητες των χωρών της Χερσονήσου του Αίμου (Θ150)
Σύγγραμμα: Μεχ. Τρίτου, *Κοσμάς ο Αιτωλός*, εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 2000.
5. Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστου:
Η Βυζαντινή αναγέννηση του 9' αι. (Θ222)
Συγγράμματα: P. Lemerle, *Ο πρώτος βυζαντινός ουμανισμός*, εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα 1985.
6. Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης:
α) *Η σχολική θρησκευτική αγωγή και η συμβολή της στη γενική μόρφωση του μαθητή* (Θ258)
Συγγράμματα: 1. Ηρ. Ρεράκη, *Κοινωνική ένταξη και θρησκευτική αγωγή του μαθητή στο ελληνικό σχολείο*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.
2. Ηρ. Ρεράκη, *Σύγχρονη διδακτική του μαθήματος των θρησκευτικών*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.
β) *Κατηχητική* (Θ 165)

- Συγγράμματα:* 1. Ιω. Κογκούλη, *Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2008².
2. Ιω. Κογκούλη, *Ο εκκλησιασμός των μαθητών. Συμβολή στη λατρευτική αγωγή*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1992.
- γ) *Εφαρμογές θρησκευτικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας με έμφαση στο θρησκευτικό τουρισμό* (Θ242)
7. Αναπληρωτής Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας:
Εξομολογητική (Θ73)
Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Αθ. Γκίκας, *Ο Πνευματικός και το μυστήριο της Μετανοίας*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2002.
2. Αγίου Νικοδήμου Αγορείτου, *Εξομολογητάριον*, εκδ. Παπαδημητρίου, Αθήνα.
8. Αναπληρωτής Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης:
α) *Ελληνική Παλαιογραφία και Επιγραφική* (Θ50)
Συγγράμματα: 1α. Elpidio Mioni, *Εισαγωγή στην ελληνική Παλαιογραφία*, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1998.
- 1β. Ευθ. Λίτσα, *Σύντομη εισαγωγή στην ελληνική Παλαιογραφία και Κωδικολογία*, τόμ. Β', εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2001.
2. Β. Ατσαλου, *Παλαιογραφικά και κωδικολογικά ανέκδικτα*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2004.
- β) *Κολλυβάδες και Νεομάρτυρες: Αγιότητα και Θεολογία του μαρτυρίου* (Θ265)
Συγγράμματα: 1α. Σ. Πασχαλίδης, *Το υμνασιολογικό έργο των Κολλυβάδων*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2007.
- 1β. Σ. Πασχαλίδης, *Νεομαρτυρολογικά σύμμεικτα Α': Η αντίγραφη νεομαρτυρολογική συλλογή του Καισαρίου Δαπόντε (1713-1784)*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2010.
2. Π. Β. Πάσχου, *Εν ασκήσει και μαρτυρίω. Ανέκδοτα φιλοκαλικά και κολλυβαδικά υμνασιολογικά κείμενα για τον μοναχισμό, τους νεομάρτυρες και την παράδοση, των αγίων Νικοδήμου Αγορείτου και Αθανασίου Παρίου*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1996.
9. Αναπληρωτής Καθηγητής Βασίλειος Κουκουσάς:
Η Ορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Αμερικής (Θ260)
Συγγράμματα: 1. Β. Κουκουσά, *Ιστορία της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Αμερικής με βάση τις πηγές. Οι Έλληνες στον Νέο Κόσμο, εκκλησιαστική και κοινοτική οργάνωση*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.

2. Ιακώβου Αρχιεπισκόπου Αμερικής, *Τα άπαντα επί πανανθρωπίνων δικαιωμάτων και εθνικών θεμάτων*, εκδ. University Press, Θεσσαλονίκη 2008.
3. Β. Κουκουσά, *Πηγές της Εκκλησίας της Αμερικής (19^{ος}-21^{ος} αι.)*, εκδ. Μπαρμουνάκη, Θεσσαλονίκη 2011.
10. Αναπληρωτής Καθηγητής Βασίλειος Τσίγκος:
Ορθόδοξη Εκκλησία: Κοινωνία Εσχάτων (Θ151)
Συγγράμματα: 1. Βασ. Τσίγκου, *Ο ανακαινισμός του ανθρώπου κατά τη δογματική διδασκαλία του Αγίου Συμεών του Νέου Θεολόγου*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.
 2. Χρ. Σταμούλη, *Φύση και αγάπη και άλλα μελετήματα*, εκδ. Το Παλίμψηστον, Θεσσαλονίκη 1999.
11. Αναπληρωτής Καθηγητής Μητροπολίτης Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπρυνιάδης:
Η συμπτουχία μετά των ετεροδόξων (Θ261)
Σύγγραμμα: Γρ. Λαρεντζάκη - Κ. Σκουτέρη - Β. Φειδά, *Η συμπτουχία με τους ετεροδόξους κατά την ορθόδοξη θεολογική παράδοση*, εκδ. Π.Ι.Π.Μ., Θεσσαλονίκη 2011.
12. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Χρήστος Φιλιάτης-Βλαχάβας:
Το προπατορικό αμάρτημα στην ανατολική και δυτική παράδοση (Θ262)
Συγγράμματα: 1. Ν. Ματσούκα, *Ο Σατανάς*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.
 2. Ν. Ματσούκα, *Το πρόβλημα του κακού. Δοκίμιο Πατερικής Θεολογίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.
13. Επίκουρος Καθηγητής Αθανάσιος Παπαρνάκης:
 α) *Η χρήση των ΗΥ στη θεολογική έρευνα II* (Θ168)
 Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr_blackboard
Συγγράμματα: 1. Ν. Μυρίδη, *Η πληροφορία της παρατήρησης. Από το αναλογικό στο ψηφιακό*, τόμ. Α', εκδ. Κυριακίδη, Αθήνα 2006
 2. Μικρόπουλου-Μπέλλου, *Σενάριο διδασκαλίας με υπολογιστή*, εκδ. Κλειδάριθμος, Αθήνα 2010.
 β) *Ιστορία της ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης. I) Πατερική περίοδος* (Θ218)
Συγγράμματα: 1α. Ι. Παναγόπουλου, *Η ερμηνεία της Αγίας Γραφής στην Εκκλησία των Πατέρων Α'-Γ' αι.*, τόμ. Α', εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 2010.

1β. Ι. Παναγόπουλου, *Η ερμηνεία της Αγίας Γραφής στην Εκκλησία των Πατέρων Δ'-Ε' αι.*, τόμ. Β', εκδ. Άθως, Αθήνα 2004.

2. Δ. Τρακατέλη, *Οι Πατέρες κηρυγούν*, εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Θεσσαλονίκη 1996.

14. Επίκουρος Καθηγητής αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας:

Το λειτουργικό κίνημα των φιλοκαλικών πατέρων κατά τον 1η' αιώνα (Θ170)

Συγγράμματα: 1. αρχ. Νικοδήμου Σκρέττα, *Η Θεία Ευχαριστία και τα προνόμια της Κυριακής κατά τη διδασκαλία των Κολλυβάδων*, [Κανονικά και Λειτουργικά 7], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2008.
2. πρωτοπ. Θεοδ. Ζήση, *Κολλυβαδικά*, [Φίλη Ορθοδοξία 9], εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2004.

15. Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου:

Λατινικά χριστιανικά κείμενα (Θ175)

Συγγράμματα: 1. F. Graf, *Εισαγωγή στην Αρχαιολογία, Ρώμη*, τόμ. Β', εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2001.

2. W. Berschin, *Ελληνικά Γράμματα και Λατινικός Μεσαίονας*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1998.

16. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης:

Θεολογία των ιερών μυστηρίων (Θ154)

Σύγγραμμα: Νέναντ Μιλόσεβιτς, *Η Θεία Ευχαριστία ως κέντρο της Θείας Λατρείας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.

17. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Αντωνίου:

Θέματα μορφολογίας της Εκκλησιαστικής Μουσικής (Θ217)

Σύγγραμμα: πρωτοπ. Σπυρίδωνος Αντωνίου, *Μορφολογία της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2007.

18. Επίκουρος Καθηγητής Μιλτιάδης Βάντσος:

Βιοηθικά διλήμματα κατά την έναρξη της ζωής (Θ232)

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr/blackboard

Συγγράμματα: 1. Μ. Βάντσου, *Ηθική θεώρηση της έκτρωσης*, εκδ. Κ. Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2009.

2. Απ. Νικολαΐδη, *Από τη Γένεση στη Γενετική*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2006.

19. Επίκουρος Καθηγητής, Απόστολος Κραλίδης:

Θρησκείες της ελληνιστικής και ρωμαϊκής περιόδου (Θ207)

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
www.lib.auth.gr_blackboard

Συγγράμματα: 1. L. H. Martin, *Οι θρησκείες της ελληνιστικής εποχής*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2004.

2. F. W. Walbank, *Ο Ελληνιστικός Κόσμος*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 1999.

3. Π. Παχή, *Τρις καρπότοκος*, τόμ. Α', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2003.

4. Π. Παχή, *Ηρώς Ευρετής*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2003.

5. Α. Κραλίδη, *Οι Σαδδουκαίοι*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2007.

20. Επίκουρος Καθηγητής, Κωνσταντίνος Μποζίνης:

Πολιτική Φιλοσοφία στην αρχαιότητα: Ελλάδα, Ρώμη, αρχαίονη Χριστιανοσύνη (Θ233)

Σύγγραμμα: T. A. Sinclair, *Ιστορία της Ελληνικής Πολιτικής Σκέψης*, μτφ. και πρόλ. Γ. Κ. Βλάχος, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1969.

21. Επίκουρος Καθηγητής Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος:

α) *Ορθοδοξία και Ευρώπη* (Θ171)

Συγγράμματα: 1α. Κ. Κωτσιόπουλου, *Ορθοδοξία και Ευρώπη*, εκδ. Κων. Κωτσιόπουλου, Θεσσαλονίκη 1998.

1β. πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνού, *Για την Ευρώπη μας με αγάπη*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2003.

β) *Προβλήματα θρησκευτικής ελευθερίας και παγκοσμιοποίησης* (Θ172)

Συγγράμματα: 1. Κ. Κωτσιόπουλου, *Ανεξθρησκεία Τα ανθρώπινα δικαιώματα στον ευρωπαϊκό και νεοελληνικό διαφωτισμό. Το παράδειγμα του J. Lock και του Ευγενίου Βοβίλγαρη*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Γ. Μαντζαρίδη, *Παγκοσμιοποίηση και παγκοσμιότητα*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

22. Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου:

Η ορθόδοξη αντιρρητική γραμματεία από τον 1α' αι. (Θ267)

Συγγράμματα: 1α. Χρ. Αραμπατζή, *Η ορθόδοξη αντιρρητική γραμματεία τον 1γ' αι. Η γραμματεία και τα γεγονότα της συνόδου της Λαών (1274)*, τόμ. Β', ΦΘΒ 57, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. αρχιμ. Ν. Ιωαννίδη, *Ο ιερομόναχος Ιερόθεος και το ανέκδοτο συγγραφικό έργο του*, εκδ. αρχιμ. Ν. Ιωαννίδη, Αθήνα 2009.

23. Λέκτορας Άννα Καραμανίδου:

Μεταστροφές στην Ορθόδοξη Εκκλησία με βάση τη σχετική γραμματεία

(Θ266)

Σύγγραμμα: Παύλου ντε Μπάγιεστερ, επισκ. Ναζιανζού, *Η μεταστροφή μου στην Ορθοδοξία*, εκδ. Ιεράς Μονής Μαχαιρά, Κύπρος 2009.

24. Λέκτορας Γεώργιος Γκαβαρδίνιας:

*Τα κανονικά δικαιώματα του Οικουμενικού Πατριαρχείου
Κωνσταντινουπόλεως* (Θ259)

Σύγγραμμα: Μαλ. Βαλάκου-Θεοδωρούδη, *Το νομικό περίγραμμα του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο πλαίσιο της Διεθνούς Κοινότητας*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2001.

25. Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη:

Χριστιανική τοπογραφία Θεσσαλονίκης (Θ215)

Σύγγραμμα: Μ. Καζαμία-Τσέρνου, *Μνημειακή τοπογραφία της Χριστιανικής Θεσσαλονίκης. Οι ναοί 4-8^{ου} αι., Α' τόμ.*, εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2009.

26. Λέκτορας π. Βασίλειος Γεωργόπουλος:

Σύγχρονες αιρέσεις και Αγία Γραφή (Θ238)

Φάκελος σημειώσεων

27. Λέκτορας Θεόδωρος Πιτταράς:

Θέματα Πατερικής Θεολογίας (Θ239)

Σύγγραμμα: Θ. Πιτταρά, *Ειδικά θέματα Πατερικής Θεολογίας*, εκδ. ΚΕ.Π.Ε., Αθήνα 2010.

28. Λέκτορας Δημήτριος Νικολακάκης:

Το Δίκαιο του Αγίου Όρους (Θ237)

Συγγράμματα: Ια. Ευ. Δωρή, *Το Δίκαιον του Αγίου Όρους Αθω*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1994.

Ιβ. Ευ. Δωρή, *Το Δίκαιον του Αγίου Όρους Αθω*, τόμ. Β': *Πηγές του Απορειτικού Δικαίου*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2004.

29. Λέκτορας Αικατερίνη Τσαλαμπούνη:

α) *Τα θαύματα του Ιησού στη συνοπτική παράδοση* (Θ236)

Συγγράμματα: Ια. Ιω. Καραβιδόπουλου, *Το κατά Μάρκον Ευαγγέλιο*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

Ιβ. Σημειώσεις

β) *Οι ευαγγελικές αφηγήσεις της Ανάστασης* (Θ264)

Σημειώσεις

30. Λέκτορας Ιωάννης Μπάκας:

Ειδικά θέματα της ιστορίας της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων (Θ241)

Συγγράμματα: 1. Αρχ. Αθηνών Χρυσόστομου Παπαδόπουλου, *Ιστορία της Εκκλησίας Ιεροσολύμων*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.

2. Ιω. Μπάκας, *Η ανύψωση της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων σε υπερμητροπολιτική διοίκηση τον 5^ο μ.Χ. αιώνα. Οι προσκυνητές, οι μοναχοί, ο αρχιεπίσκοπος Ιουβενάλιος*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.

31. Λέκτορας Τρύφων Τσομπάνης:

α) Εκπαίδευση και άσκηση στην τέχνη της σύγχρονης αιογραφίας II (Θ184)-συνεπικουρεί ο υπ. Δρ Θεολογίας Σάββας Παντζαρίδης, αιογράφος.

Συγγράμματα: 1. Σ. Παντζαρίδη, *Οι τοιχογραφίες του παρεκκλησίου Κοιμήσεως Θεοτόκου Μολυβδοκκλησίας, Καρυές, Άγιον Όρος*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Ιω. Βράνου, *Θεωρία Αιογραφίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

β) Ζητήματα αισθητικής της Θείας Λατρείας II (Θ271)

32. Λέκτορας π. Χρυσόστομος Νάσσης:

Η βυζαντινή Θεία Λειτουργία στην ιστορία και στο παρόν (Θ257)

Συγγράμματα: 1. π. Χρυσόστομου Νάσση, *Η τελετουργία του μυστηρίου της Ευχαριστίας. Κανονική διδασκαλία και λειτουργική τάξη*, [Κανονικά και Λειτουργικά 5], εκδ. Μυθονία, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Ιω. Φουντούλη, *Κείμενα Λειτουργικής. Αι Θείαι Λειτουργίαι*, τόμ. Γ', εκδ. Μ. Φουντούλη, Θεσσαλονίκη 1998.

33. Λέκτορας Ευαγγελία Γ. Δάφνη:

α) Εβραϊκά II (X263)

Σύγγραμμα: Μ. Κωνσταντίνου - Δ. Δούκου, *Στοιχεία βιβλικής εβραϊκής γλώσσας-γλωσσική ανάλυση της Πεντατεύχου*, εκδ. Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.

β) Το βιβλίο του Ιώβ (Θ256)

Σύγγραμμα: Π. Τρεμπέλα, *Υπόμνημα εις τον Ιώβ*, εκδ. Σωτήρ, Αθήνα 1980.

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
 ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΣΠΑ
 ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ 04.05.06.72.33.01 ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ «ΜΟΝΑΔΑ
 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ»

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (Θ242)

ΘΕΜΑ: *Εφαρμογές θρησκευτικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας
 με έμφαση στο θρησκευτικό τουρισμό* Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3

Επιστημονικός υπεύθυνος: Καθηγητής *Ηρακλής Ρεράκης*

Το μάθημα προσφέρεται ως μάθημα επιλογής σε φοιτητές που φοιτούν στο ΣΤ' και Η' εξάμηνο και διεξάγεται σε συνεργασία με το Τμήμα Οικονομικών και άλλα Τμήματα του Α.Π.Θ. Το περιεχόμενο του μαθήματος σχετίζεται με γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στην ικανότητα των φοιτητών να μπορούν να δημιουργήσουν στο μέλλον μια επιχείρηση με καινοτομικό χαρακτήρα. Στο τέλος του εξαμήνου και με βάση τις διδαχθείσες ενότητες εκπονείται και παραδίδεται ένα πλήρες επιχειρηματικό σχέδιο (business plan), βασισμένο σε μία επιχειρηματική ιδέα που, για τους φοιτητές του Τμήματος, εντάσσεται σε θρησκευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Προοπτική των μαθημάτων της Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας, με βάση το Πρόγραμμα, είναι η μελλοντική αυτοτελής ένταξη και διδασκαλία των εν λόγω μαθημάτων στα επιμέρους Τμήματα του Α.Π.Θ., που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα για να προσφέρεται η δυνατότητα στοιχειώδους κατάρτισης των φοιτητών που δεν σκοπεύουν να ασκήσουν το λειτούργημα του εκπαιδευτικού, αλλά ενδιαφέρονται να δημιουργήσουν κάποια επιχείρηση.

3. ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Σύμβουλος Προπτυχιακών Σπουδών: Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου

Ένας φοιτητής καθίσταται πτυχιούχος, όταν συμπληρώσει 240 ECTS ή 165 διδακτικές μονάδες, δηλαδή 135 από το πρόγραμμα των υποχρεωτικών μαθημάτων και 30 από το πρόγραμμα των επιλεγόμενων. Τα υποχρεωτικά μαθήματα έχουν αναλυθεί σε οκτώ εξάμηνα ενδεικτικά και ανάλογα με τις συσσιαστικές αλληλεξαρτήσεις και προτεραιότητες. Κάθε επιλεγόμενο μάθημα αντιστοιχεί σε 3 Δ.Μ. ή 3 ECTS.

Σχετικά σε κάθε εξάμηνο οι φοιτητές συγκεντρώνουν Δ.Μ.:

Εξάμηνο	A	B	Γ	Δ	E	Στ	Z	H
Υποχρεωτικ	19	19	13	15	16	18	17	18
Επιλεγόμενα	-	3	6	3	3	3	6	6
Σύνολο	19	22	19	18	19	21	23	24

Από τα επιλεγόμενα οι φοιτητές υποχρεούνται να επιλέξουν κατά τη διάρκεια όλων των εξαμήνων τους πέντε χειμερινά μαθήματα (15 Δ.Μ.) και πέντε θερινά (15 Δ.Μ.), για να συμπληρώσουν τον αριθμό των 30 Δ.Μ. ή 30 ECTS, προκειμένου να πάρουν το πτυχίο τους. Σε κάθε εξάμηνο οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν, πέραν του αριθμού των επιλεγόμενων που υποχρεούνται, επί πλέον μέχρι και τρία ακόμη επιλεγόμενα, από εκείνα που ενδεχομένως έχουν χάσει στα προηγούμενα εξάμηνα. Από άλλα Τμήματα οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν μαθήματα, των οποίων οι διδακτικές μονάδες συνολικά, και στη διάρκεια όλων των εξαμήνων, δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις 6 Δ.Μ. ή 6 ECTS.

Πέραν της υποχρέωσης των φοιτητών να συγκεντρώσουν 165 Δ.Μ. ή 240 ECTS για να καταστούν πτυχιούχοι έχουν και τις εξής υποχρεώσεις:

α) Να παρακολουθήσουν επιτυχώς για 4 εξάμηνα επί 3 ώρες μια ξένη γλώσσα, που δηλώνουν στη Γραμματεία την ημέρα της πρώτης εγγραφής τους. (Οι αλλοδαποί φοιτητές υποχρεούνται να εξεταστούν την Ελληνική ως ξένη γλώσσα στο Σχολείο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου μας).

β) Να λαμβάνουν μέρος κάθε εβδομάδα στον εκκλησιασμό του Τμήματος - πρακτική άσκηση στη Λειτουργική και Ομιλητική.

Η εκπλήρωση των ανωτέρω υποχρεώσεων βεβαιώνεται από τον διδάσκαλο της ξένης γλώσσας και από τον Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης αντίστοιχα.

Σύμφωνα με τον νέο νόμο για τη μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου των Α.Ε.Ι. (Ν. 3549/2007, άρθρ. 14, παρ. 2), για τους φοιτητές που θα εγγραφούν με οποιονδήποτε τρόπο σε Α.Ε.Ι. της χώρας από το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007, δεν επιτρέπεται η επιλογή και εξέταση υποχρεωτικών μαθημάτων ανωτέρων εξαμήνων, αν δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε υποχρεωτικά μαθήματα κατωτέρων εξαμήνων, η γνώση των οποίων, σύμφωνα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, μετά από εισήγηση των οικείων Τομέων, είναι επιστημονικά απαραίτητη για την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση υποχρεωτικών μαθημάτων ανωτέρων εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών και το αντίστοιχο ωρολόγιο πρόγραμμα του Τμήματος. Επομένως, εφόσον ήδη τα υποχρεωτικά μαθήματα των προηγούμενων εξαμήνων λειτουργούν κατά περιεχόμενο ως προαπαιτούμενα για τα άμεσα συναφή μαθήματα των επομένων εξαμήνων (βλ. και Ν. 1268/1982, άρθρ. 24, παρ.1 και άρθρ. 25, παρ.2), στο εξής οι καινούργιοι φοιτητές δεν μπορούν να εξετασθούν σε μάθημα ανωτέρου εξαμήνου, εφόσον δεν έχουν επιτύχει στην εξέταση του άμεσα συναφούς προς αυτό μαθήματος κατωτέρου εξαμήνου.

Όταν ο φοιτητής συμπληρώσει τις 165 Δ.Μ. και εκπληρώσει τις υπόλοιπες υποχρεώσεις του, καθίσταται πτυχιούχος. Ο βαθμός του πτυχίου εξάγεται από το μέσο όρο της βαθμολογίας που έλαβε ο φοιτητής σε κάθε μάθημα του προγράμματος υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων, καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής του, κλην της ξένης γλώσσας.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS 2011-2013

Εκπρόσωπος Τμήματος: Κυριακούλα Παπαδημητρίου, επίκ. καθηγήτρια

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας για το ακαδημαϊκό έτος 2011-2013 έχει εξασφαλίσει συνεργασία, μέσω διμερών συμβάσεων, με τα εξής Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια σε επίπεδο Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών:

ΧΩΡΑ	ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ	ΚΩΔ. ΣΥΝΕΡΓ. ΠΑΝ/ΜΙΩΝ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
Γαλλία	Université De Strasbourg (Καθολική Σχολή)	F STRASBO48_2	Δ. ΛΙΑΛΙΟΥ
Γερμανία	Ludwig-Maximilians-Universität München	D MUNCHEN 01	Δ. ΛΙΑΛΙΟΥ
Τσεχία	Univerzita Karlova v Praze	CZ PRAHA07	Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Ολλανδία	Universiteit van Amsterdam (μέλη ΔΕΠ)	NL AMSTERD01-IC	Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Σλοβακία	University of Presov	SK PRESOV01	Σ. ΛΑΜΠΡΟΥ
Γαλλία	Université De Strasbourg (Προτεσταντική Σχολή)	F STRASBO48	π.ΧΡ.ΦΙΛΙΩΤΗΣ-ΒΛΑΧΑΒΑΣ
Ελβετία	Universität Basel	CH BASEL01	Κ. ΜΠΟΖΙΝΗΣ
Γερμανία	Universität zu Kiel	D KIEL01	Κ. ΜΠΟΖΙΝΗΣ
Ρουμανία	Universitatea Babeş-Bolyai Cluj	RO CLUJ-NAPO1	π. Κ. ΚΑΡΑΪΣΑΡΙΔΗΣ

Μέσω του προγράμματος Erasmus δίνεται η δυνατότητα σε προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές και σε υποψήφιους διδάκτορες να πραγματοποιήσουν ένα αναπόσπαστο κομμάτι των σπουδών τους στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η περίοδος μετακίνησης των φοιτητών είναι από τρεις (3) έως δώδεκα (12) μήνες και αντικαθιστά αντίστοιχη περίοδο σπουδών στο Τμήμα προέλευσής τους.

Δικαιούχοι είναι οι φοιτητές που είναι εγγεγραμμένοι στο Τμήμα είτε για προπτυχιακές είτε για μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές, δεν

έχουν πάρει άλλη φορά υποτροφία Erasmus στο παρελθόν ούτε είναι υπότροφοι άλλου ιδρύματος για το εξωτερικό κατά την ίδια περίοδο. Πρέπει, επίσης, να γνωρίζουν επαρκώς την Αγγλική ή τη γλώσσα του Τμήματος υποδοχής. Οι προπτυχιακοί φοιτητές πρέπει να έχουν περατώσει τουλάχιστον το Α΄ έτος σπουδών.

Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές καλούνται να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους μέχρι το αργότερο στις αρχές Μαρτίου στον υπεύθυνο καθηγητή της συμφωνίας με το Πανεπιστήμιο του εξωτερικού στο οποίο επιθυμούν να μετακινηθούν (βλ. σχετικό πίνακα των συμφωνιών και των ακαδημαϊκών υπευθύνων) υποβάλλοντας:

- α) γραπτή αίτηση, στην οποία να αναγράφονται τα προσωπικά στοιχεία του φοιτητή (όνομα, αρ. μητρώου, διεύθυνση, τηλέφωνο, email), το Πανεπιστήμιο στο οποίο επιθυμεί να μετακινηθεί, και τη χρονική διάρκεια που επιθυμεί να παραμείνει σε αυτό,
- β) αντίγραφο καταστάσεως βαθμολογίας από τη Γραμματεία του Τμήματος,
- γ) αντίγραφο πτυχίου ξένης γλώσσας ή άλλου πιστοποιητικού που να δηλώνει το επίπεδο γλωσσομάθειας του αιτούντος.

Περαιτέρω πληροφορίες: Τμήμα Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Ιστοσελίδα: <http://www.eurep.auth.gr>

ΣΥΣΤΗΜΑ ECTS

Συντονιστής Τμήματος για το ECTS: Κυριακούλα Παπαδημητρίου,

Επίκουρη Καθηγήτρια

Αναπληρωτής: Μιλτιάδης Βάντσος, Επίκουρος Καθηγητής

Το σύστημα ECTS = European Credit Transfer and Accumulation System (Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών μονάδων) είναι ένας συστηματικός τρόπος περιγραφής ενός εκπαιδευτικού προγράμματος με τη χρήση πιστωτικών μονάδων, οι οποίες απεικονίζουν το φόρτο εργασίας που απαιτείται για να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος. Ο φόρτος εργασίας αποτελείται από το χρόνο και την ποσότητα δουλειάς που χρειάζεται να καταβάλει ένας φοιτητής για να αποκτήσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που παρέχει η προγραμματισμένη διαδικασία μάθησης.

Ένα πλήρες εξάμηνο σπουδών θεωρείται ότι αντιστοιχεί σε 30 πιστωτικές μονάδες (που αντιπροσωπεύουν περίπου 900 ώρες φοιτητικής εργασίας). Επομένως, μία πιστωτική μονάδα αντιστοιχεί στο ένα τριακοστό (1/30) των απαιτούμενων πιστωτικών μονάδων κάθε εξαμήνου. Σε κάθε επιμέρους εκπαιδευτικό στοιχείο του προγράμματος (μάθημα) απονέμονται πιστωτικές μονάδες ανάλογα με το φόρτο εργασίας, που επιβάλλουν οι διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες του στοιχείου (όπως παρακολούθηση διδασκαλίας, μελέτη, εργασίες, άσκηση, εξετάσεις). Ο φοιτητής που ολοκληρώνει με επιτυχία τη δουλειά που απαιτείται και αξιολογείται κατάλληλα, περνά το μάθημα και παίρνει τις πιστωτικές μονάδες ECTS του μαθήματος.

ΙΑ'
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Ω.Δ.: Ώρες διδασκαλίας

Δ.Μ.: Διδακτικές μονάδες

ECTS: Ευρωπαϊκές πιστωτικές μονάδες

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [102Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής Αθανάσιος Παπαρνάκης**Λέκτορας Ευαγγελία Γ. Δάφνη**

Εισαγωγικά θέματα της Παλαιάς Διαθήκης, ιστορικής, φιλολογικής και γραμματολογικής φύσεως, τα οποία αφορούν στο σύνολό της και στα επί μέρους βιβλία, που την απαρτίζουν. Περιλαμβάνει την ιστορία του κανόνα και την παράδοση του κειμένου της -πρωτότυπου εβραϊκού και μεταφράσεων- ως συνόλου, καθώς και τις συνθήκες συγγραφής, το περιεχόμενο, τη διδασκαλία κ.λπ. κάθε βιβλίου της χωριστά.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Στ. Καλαντζάκη, *Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Al. Rahlfs-R. Hanhart, *Septuaginta – Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους Εβδομήκοντα (Ο')*, εκδ. Ελληνικής Βιβλικής Εταιρείας, Αθήνα 2006.

2α. Δ. Καϊμάκη, *Σύντομη εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη. Επιλογή εννοιών από τη Βίβλο της Ιερουσαλήμ*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2005.

2β. Al. Rahlfs-R. Hanhart, *Septuaginta – Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους Εβδομήκοντα (Ο')*, εκδ. Ελληνικής Βιβλικής Εταιρείας, Αθήνα 2006.

2. [103Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Λέκτορας Αικατερίνη ΤσαλαμπούνηΘεωρία

Το μάθημα παρέχει α) βασικές πληροφορίες για το κείμενο της Καινής Διαθήκης και την ιστορία του, για τη συγκρότηση του κανόνα της Καινής Διαθήκης, για τις εκδόσεις και τις μεταφράσεις της και β) μία σύντομη εισαγωγή στα επιμέρους βιβλία της Καινής Διαθήκης (σχεδιάγραμμα και περιεχόμενο, ιστορικοφιλολογικά και ερμηνευτικά ζητήματα, θεολογική διδασκαλία του κάθε βιβλίου)

Άσκηση

Στην άσκηση του μαθήματος παρουσιάζεται η ιστορία της χειρόγραφης παράδοσης του κειμένου της Καινής Διαθήκης, οι κυριότεροι μάρτυρες του κειμένου, αρχαίες και νέες μεταφράσεις και διδάσκονται στοιχεία της κριτικής του κειμένου στο συγκεκριμένο παράδειγμα της κριτικής έκδοσης της Κ.Δ. από το Ινστιτούτο Nestle-Aland στο Münster της Γερμανίας

Συγγράμματα: 1α. *Novum Testamentum Graece*, 27^η έκδοση, 2006.

1β. Ι. Καραβιδόπουλου, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, εκδ.

Πουρναρά, Θεσσαλονίκη ³2007.

2α. *Novum Testamentum Graece*, 27^η έκδοση, 2006.

2β. Σ. Αγουρίδη, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα ³1991.

3. [105Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης

Παρουσιάζονται η έννοια των όρων Πατήρ και Πατρολογία, το πολιτιστικό περιβάλλον εντός του οποίου αναπτύχθηκε η Χριστιανική Γραμματεία, τα είδη της Γραμματείας αυτής, οι περίοδοι αναπτύξεώς της και τα σχετικά με τη χειρόγραφη παράδοση των έργων των Πατέρων.

Συγγράμματα: 1α. Π. Χρήστου, *Ελληνική πατρολογία. Εισαγωγή* τόμ. Α', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. Δ. Τσάμη, *Εισαγωγή στη σκέψη των πατέρων της Ορθόδοξης Εκκλησίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

2. Στ. Παπαδόπουλου, *Πατρολογία*, τόμ. Α', εκδ. Στ. Παπαδόπουλου, Αθήνα 1982.

4. [107Υ] ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α'

Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Διδάσκονται κείμενα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων της κλασικής εποχής, με σκοπό τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και με αναφορά στη γλώσσα των Γραφών και των Πατέρων. Πρακτική εξάσκηση στην αρχαία ελληνική γλώσσα.

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Πλατωνικά Εισαγωγή στον Πλάτωνα*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2011.

1β. Gartner, *Platonis Dialogi*, vol. I, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα.

2α. Β. Κάλφα - Γ. Ζωγραφίδη, *Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι*, εκδ. Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 2008.

2β. Gartner, *Platonis Dialogi*, vol. I, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα.

5. [104Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (1)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής Βασίλειος Κουκουσάς

Εισαγωγή στις βασικές περιόδους και αναφορά στις πηγές της Ιστορίας της Εκκλησίας από της ιδρύσεώς της μέχρι σήμερα.

Συγγράμματα: 1α. Βλασίου Φειδά, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, τόμ. Α', εκδ. Βλ. Φειδά, Αθήνα 2002.

1β. Β. Κουκουσά-Δ. Βαλαή, *Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας*, τόμ. Α', εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2010.

6. [106Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΙΑ ΛΑΤΡΕΙΑ

Ω.Δ. 4, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης

Γενικά εισαγωγικά θέματα στη Θεία Λατρεία. Εισαγωγή στην εβδομαδιαία άσκηση στη λατρεία και στο κήρυγμα. Ναός, σκεύη, άμφια, λειτουργικά βιβλία. Λειτουργική ορολογία. Ακολουθίες του νυχθημέρου.

Πρακτική άσκηση στη Λειτουργική.

Συγγράμματα: 1α. Γ. Φύλια, *Λειτουργική Α'*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2006.

1β. πρωτοπρ. Κ. Καραϊσαρίδη, *Ο χριστιανικός ναός*, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 2007.

2. Ι. Φουντούλη, *Λειτουργική Α'*, εκδ. Μιχ. Φουντούλη, Θεσσαλονίκη 2004.

7. [108Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης

Η Ψυχολογία άλλοτε και σήμερα. Σύντομη ιστορία της Ψυχολογίας. Αρχαίοι Έλληνες, Μεσαίωνα, Αναγέννηση, Νεότερη Φιλοσοφία της Ψυχολογίας. Σχέσεις της Ψυχολογίας με τη Θεολογία και τις άλλες ανθρωπολογικές επιστήμες. Εξελικτική Ψυχολογία, Ψυχολογία των ατομικών διαφορών, Ψυχολογία του βάρους. Η σημασία των συμβόλων στην Ψυχολογία και στη Θεολογία. Ανάλυση βασικών ψυχολογικών όρων.

Συγγράμματα: 1. Χρήστου Βάντσου, *Εισαγωγή στην Ψυχολογία*, εκδ. Αϊβάζη, Θεσσαλονίκη 2003.

2. Αχ. Καψάλη, *Παιδαγωγική Ψυχολογία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2009.

8. [101Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου

Η σημασία και ο σκοπός του μαθήματος. Η έννοια του όρου Θεολογία και η ανάπτυξη της χριστιανικής Θεολογίας. Η Θεολογία ως επιστήμη και η θέση της μεταξύ των άλλων επιστημών. Εκκλησία και Θεολογία. Η θεολογική παιδεία, ιδιαίτερα στον ορθόδοξο χώρο. Η δομή της θεολογικής επιστήμης.

Συγγράμματα: 1. Ηρ. Ρεράκη, *Θεολογία και Θεολογικές Σπουδές. Εισαγωγικές προσεγγίσεις*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Δ. Κούκουρα, *Εισαγωγή στη Θεολογία*, εκδ. Κορηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2005.

9. ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ Ω.Δ. 3

ΞΑΙ	ΑΙΤΑΛΙΚΑ	Μαρία Ματθαίου
<i>Συγγράμματα:</i> Μ. Μακραντωνάκη-Φαραζά, <i>English Theological Texts and Exercises</i> , εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.		
ΞΓΙ	ΓΑΛΛΙΚΑ	Ελένη Γκίνου
ΞΓΕΙ	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Παναγιώτα Ποπότη
ΞΕΛΙ	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [201Υ] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Λέκτορας Ευαγγελία Γ. Δάφνη

Ερμηνευτική ανάλυση περικοπών της Παλαιάς Διαθήκης από τα ιστορικά, διδακτικά-ποιητικά και προφητικά βιβλία της Μεταφράσεως των Εβδομήκοντα (Ο΄) με συγκριτικές αναφορές στο μασωριτικό εβραϊκό κείμενο.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
[www.lib.auth.gr→blackboard](http://www.lib.auth.gr/blackboard)

Συγγράμματα: 1α. Α. Παπαρνάκη, *Ερμηνεία κειμένων της Παλαιάς Διαθήκης κατά τους πατέρες της Εκκλησίας*, τόμ. Α΄, εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2009.

1β. Π. Τρεμπέλα, *Υπόμνημα εις τον προφήτην Ησαΐαν*, εκδ. Σωτήρ, Αθήνα 1963.

2α. Π. Μπρατσιώτη, *Υπόμνημα στον Ησαΐα*, εκδ. Γκέλλμπεση, Αθήνα 1993.

2β. Μ. Κωνσταντίνου-Δ. Δόικου, *Ρήμα Κυρίου κραταίων*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1998.

2. [202Y] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Λέκτορας Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Ερμηνεία των συνοπτικών ευαγγελίων με κέντρο αναφοράς το κείμενο του κατά Μάρκον και παράλληλη αναφορά στα κείμενα των δύο άλλων συνοπτικών. Εξέταση / σύγκριση των ιδιομορφιών (από άποψης γλώσσας και ύφους, παραδόσεων και θεολογικών ενδιαφερόντων) των τριών συνοπτικών. Αξιοποίηση κατά την εξήγηση των επιμέρους περικοπών της πατερικής ερμηνευτικής παράδοσης και των σύγχρονων τάσεων στην ερμηνεία της Κ.Δ. Ερμηνεία επιλεγμένων περικοπών των Πράξεων των Αποστόλων και ανάδειξη των βασικών φιλολογικών και θεολογικών στοιχείων του βιβλίου.

Συγγράμματα: 1. Ιω. Καραβιδόπουλου, *Το κατά Μάρκον Ευαγγέλιο*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Π. Τρεμπέλα, *Το κατά Μάρκον Ευαγγέλιο*, εκδ. Σωτήρ, Αθήνα 1993.

3. Χρ. Οικονόμου, *Ο Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος. Προσωπικότητα, συγγράμματα και ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, εκδ. Ι. Μ. Αγίου Νεοφύτου, Θεσσαλονίκη 2009.

3. [205Y] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος καθηγητής Απόστολος Κραλίδης

Εισαγωγικά στην επιστήμη της Θρησκειολογίας. Εμφάνιση της θρησκείας και καθορισμός του περιεχομένου της. Ορολογία και βασικές αρχές και κατευθύνσεις της Θρησκειολογίας. Συγκριτική Θρησκειολογία. Φιλοσοφία της Θρησκείας, Φαινομενολογία της Θρησκείας.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr/blackboard

Συγγράμματα: 1α. W. Braun-R. McCutcheon, *Εγχειρίδιον Θρησκειολογίας*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. H. Whitehouse, *Τύποι θρησκευτικότητας*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2006.

2α. Αλ. Καριώτογλου, *Σπουδή στη Θρησκείολογία*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2006.

2β. E. J. Sharp, *Συγκρητική Θρησκείολογία: Ιστορική εισαγωγή*, εκδ. Άρτος Ζωής, Αθήνα 2008.

4. [208Υ] ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Λέκτορας Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Διδάσκεται ο τρόπος και η μέθοδος της επιστημονικής έρευνας με έμφαση στις οδηγίες για τη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας.

Συγγράμματα: 1. Κ. Ζαφειρόπουλου, *Πώς γίνεται μια επιστημονική εργασία. Επιστημονική έρευνα και συγγραφή εργασιών*, εκδ. Κριτική, Αθήνα 2005.

2. πρωτοπ. Θ. Ζήση, *Επιστημονική Τεχνογραφία*, εκδ. Βρυνένιος, Θεσσαλονίκη 2008.

5. [206Υ] ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β'

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 1, ECTS 3

Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Διδάσκονται κείμενα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων της ελληνοιστικής και αυτοκρατορικής εποχής, με σκοπό τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και με αναφορά στη γλώσσα των Γραφών και των Πατέρων. Πρακτική εξάσκηση στην αρχαία ελληνική γλώσσα.

Συγγράμματα: 1α. F. R. Adrados, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2003.

1β. Rohlfenz, *Plutarchi Moralia*, vol. I, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2003.

2α. Α. Φ. Χρησιτίδη, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας*, εκδ. Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 2005.

2β. Rohlfenz, *Plutarchi Moralia*, vol. I, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2003.

6. [204Υ] ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστου

Ιστορία της Εκκλησίας απαρχής της Εκκλησίας μέχρι σήμερα. Αξιολογούνται και παρουσιάζονται τα πιο σημαντικά γεγονότα του ιστορικού παρελθόντος, που αφορούν στον ιστορικό βίο της Εκκλησίας και συνδέονται με τη φύση και την αποστολή της στον κόσμο, με κριτήριο την αποστολική και εκκλησιαστική παράδοση.

Σύγγραμμα: Ι. Βλ. Φειδά, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, τόμ. Β', εκδ. Βλ. Φειδά, Αθήνα 2002.

7. [203Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (1) Ω.Δ. 1, Δ.Μ. 1, ECTS 2

Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Κύπρου.

Σύγγραμμα: Χρ. Ανδρεάδη, *Εκθέσεις προξενικές, εκπαιδευτικές, εκκλησιαστικές και λοιπά συναφή έγγραφα για τον υπόδουλο και μη Ελληνισμό*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2010.

8. [210Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστου

Εξετάζονται βασικά στάδια της ιστορίας του Βυζαντινού Κράτους και της εξέλιξης του βυζαντινού πολιτισμού.

Συγγράμματα: 1. G. Ostrogorsky, *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2011.

2. Κ. Γιαννακόπουλου, *Μεσαιωνικός δυτικός πολιτισμός και οι κόσμοι του Βυζαντίου και του Ισλάμ*, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1993.

9. [207Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Επίκουρος Καθηγητής Κωνσταντίνος Μποζίνης

Παρουσιάζεται η ιστορία των κυριότερων φιλοσοφικών ρευμάτων της κλασικής και ύστερης αρχαιότητας και εν συνεχεία αναδεικνύονται τα στοιχεία εκείνα της ελληνικής σκέψης, που χρησιμοποιήσαν οι πατέρες της Εκκλησίας στο διάλογο τόσο με τους εθνικούς όσο και με τους αιρετικούς, ώστε να αναδειχθούν τα χαρακτηριστικά της βυζαντινής φιλοσοφίας, η οποία αποτέλεσε ερμηνευτικό ένδυμα των διατυπώσεων της πίστης προς το πολιτιστικό περιβάλλον της Εκκλησίας.

Σύγγραμμα: Ν. Ματσούκα, *Ιστορία της Φιλοσοφίας, Αρχαίας Ελληνικής - Βυζαντινής - Δοτικοευρωπαϊκής με σύντομη εισαγωγή στη Φιλοσοφία*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.

10. [209Υ] ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ - ΘΕΜΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Σπυρίδων Αντωνίου

Εισαγωγή στη Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική. Πηγές κύριες και επικουρικές. Περίοδοι εξέλιξης του εκκλησιαστικού ύμνου. Τροπάριο, Αυτόμελο, Ιδιόμελο, Κοντάκιο, Ειρμός, Ονοματολογία και περιεχόμενο μουσικών κωδίκων και βιβλίων (Λσματικό, Ειρμολόγιο, Στιχηράριο, Μαθηματάριο, Παπαδική, Ψαλτικό κ.λπ.).

Θεωρητικά μουσικής και μέθοδοι Ψαλτικής Τέχνης. Τα γένη και είδη της Βυζαντινής Μελοποιίας, Πατριαρχικές Σχολές Ψαλτικής (ιε'-τη' αι.). Η εκφώνηση των αναγνωσμάτων και η εκφώνητική σημειογραφία.

Θεωρία και πράξη της Ψαλτικής Τέχνης. Αναλυτική βυζαντινή σημειογραφία. Ασκήσεις επί των διατονικών ήχων (α', πλ. α', δ', πλ. δ'). Η νέα μέθοδος της Εκκλησιαστικής Μουσικής. Άλλα σημειογραφικά συστήματα. Οι ύμνοι των βυζαντινών Λειτουργιών και ακολουθιών της Θείας Λατρείας.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: Ια. πρωτοπρ. Σπ. Αντωνίου, *Θεωρία και Πράξη της Ψαλτικής Τέχνης*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2005.

Ιβ. Γρ. Στάθη, *Οι αναγραμματισμοί και τα μαθήματα της Βυζαντινής Μελοποιίας*, εκδ. Ι.Β.Μ. Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2003.

2. Γ. Παπαδόπουλου, *Συμβολαί εις την ιστορίαν της παρ' ημίν Εκκλησιαστικής Μουσικής*, εκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1977.

11. ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ω.Δ. 3

ΞΑ2	ΑΙΤΑΛΙΚΑ	Μαρία Ματθαίου
ΞΓ2	ΓΑΛΛΙΚΑ	Ελένη Γκίνου
ΞΓΕ2	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Παναγιώτα Ποπότη
ΞΕΛ2	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

12. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ Ι

Από τον πίνακα μαθημάτων εαρινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ., ECTS 3.

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [303Υ] ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Ι (Α)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρυσαν κατά την περίοδο από τον α' μέχρι τον γ' αιώνα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Συγγράμματα: 1α. Π. Χρήστου, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία*, τόμ. Α', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. Π. Χρήστου, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμ. Β', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2004.

2α. Χρ. Αραμπατζή, *Χριστιανική Γραμματεία*, τόμ. Α', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2β. Ν. Νικολαΐδη, *Αποστολικοί πατέρες*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.

2. [304Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΞΕΝΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ. ΠΑΡΑΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Απόστολος Κραλίδης

Αρχαία ελληνική θρησκεία. Ιστορία και διδασκαλία των θρησκειών της Μ. Ασίας, της Μ. Ανατολής, της Μεσοποταμίας, της Αιγύπτου. Ιουδαϊσμός και Ισλάμ. Ανατολικές θρησκείες (Βεδιζμός, Ινδουϊσμός, Βραχμανισμός, Βουδισμός, Λαμαϊσμός, Κινεζικές και Ιαπωνικές θρησκείες). Ιστορία και διδασκαλία των παραθρησκευτικών κινήσεων.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα

[www.lib.auth.gr](http://www.lib.auth.gr/blackboard)→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Γρ. Ζιάκα, *Θρησκείες και Πολιτισμοί της Ασίας*, εκδ. Κορηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Α. Κραλίδη, *Η αυτοκρατορική λατρεία στην περίοδο της Τετραρχίας (284-324 μ.Χ.)*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2010.

2α. Γρ. Ζιάκα, *Θρησκευσιολογικά Μελέτηματα*, τόμ. Α', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2004.

2β. Π. Παχή, *Οι ανατολικές λατρείες της Ελληνορωμαϊκής περιόδου*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2010.

3. [302Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΠΡΕΣΒΥΤΕΝΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Λέκτορας Ιωάννης Μπάκας

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των άλλων πρεσβυτενών Πατριαρχείων (Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ιεροσολύμων).

Συγγράμματα: 1. Μητρ. Ηλιουπόλεως και Θείρων Γενναδίου, *Ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου*, τόμ. 1, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2001.

2. Αρχ. Αθηνών Χρυσοστόμου Παπαδόπουλου, *Ιστορία της Εκκλησίας Αλεξανδρείας (62-1934)*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

3. Αρχ. Αθηνών Χρυσοστόμου Παπαδόπουλου, *Ιστορία της Εκκλησίας Αντιοχείας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.

4. [301Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (2)
Ω.Δ.1, Δ.Μ. 1, ECTS 3

Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Κύπρου.

Σύγγραμμα: Αθ. Α. Αγγελόπουλου, *Η Εκκλησιαστική Ιστορία, Ιστορία των δομών διοικήσεως και ζωής της Εκκλησίας*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

5. [305Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ 1
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη

Εισαγωγή στη Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη (ορολογία, πηγές και περίγραμμα της τέχνης του Βυζαντίου από το 324 ως το 1453). Ειδικότερα εξετάζεται η αρχιτεκτονική και η ζωγραφική των πρώτων χριστιανικών αιώνων μέχρι την έναρξη της Εικονομαχίας.

Συγγράμματα: 1α. Γ. Γούναρη, *Εισαγωγή στην Παλαιοχριστιανική Αρχαιολογία και Τέχνη Α' - Αρχιτεκτονική*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2000.

1β. Γ. Γούναρη, *Εισαγωγή στην Παλαιοχριστιανική Αρχαιολογία Β' - Ζωγραφική*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Ch. Delvoye, *Βυζαντινή Τέχνη*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2000.

6. [308Y] ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΨΑΛΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Σπυρίδων Αντωνίου

Εισαγωγικά στην επιστήμη της Βυζαντινής Μουσικολογίας. Η σημασία και ο σκοπός του μαθήματος. Σκιαγράφηση της βυζαντινής μουσικής έρευνας (ελληνικής και ξένης) και η εξέλιξη της Ψαλτικής Τέχνης. Παρουσίαση των βασικότερων μουσικολογικών όρων (γέννη, θέσις, μέλος, μελοποιός, μεγάλες υποστάσεις χειρονομίας, μετροφανία, κ.λπ.)

Στοιχεία βυζαντινής μουσικής παλαιογραφίας και μελοποιίας. Ορολογία (καλλωπισμοί, συντμήσεις, κ.λπ.). Μορφολογία του βυζαντινού μέλους. Η μετρική των ύμνων. Περίοδοι ανάπτυξης της βυζαντινής σημειογραφίας. Εξήγηση της παλαιάς σημειογραφίας.

Θεωρία, πράξη και άσκηση στην Ψαλτική Τέχνη (χρωματικοί και εναρμόνιοι ήχοι). Η οκταηχία. Τροπαραϊακοί και ψάλμικοι ύμνοι. Οι σπουδαιότεροι μελωδοί και μελοποιοί.

Σηγηράμματα: Ια. πρωτοπρ. Σπ. Αντωνίου, *Η μορφολογία της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2005.

Ιβ. Κ. Ψάχου, *Η παρασημαντική της Βυζαντινής Μουσικής*, εκδ. Ε. Ντάλα, Αθήνα 1978.

7. [306Y] ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Κωνσταντίνος Κοτσιόπουλος

Εισαγωγή στην έννοια της επιστήμης της Κοινωνιολογίας. Ανάλυση των βασικών λειτουργιών της κοινωνικής ζωής. Ερμηνεία της κοινωνικής συμπεριφοράς και δράσεως. Διαιρέσεις της βασικής Επιστήμης. Λειτουργία της ολικής κοινωνίας. Σύγχρονοι κλάδοι και περιεχόμενο. Ανάλυση του πρωτογενούς και αυτοδύναμου χαρακτήρα του Χριστιανισμού εντός των πλαισίων της συλλειτουργίας των κοινωνικών θεσμών. Η δυναμική της πνευματικής του εξουσίας, που συνεπάγεται τις κοινωνικές επιδράσεις σε διανθρώπινο και διακοινωνικό επίπεδο. Η κοινωνική διδασκαλία του Χριστιανισμού και η στάση του απέναντι σε σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα. Θεμελίωση, με βάση την Κοινωνιολογία του δόγματος, της ηθικής και της λατρείας, της ορθόδοξης θέσης για τη διασύνδεση δόγματος και ήθους, αλλά και της διδασκαλίας για την ενότητα της Εκκλησίας στην πίστη, στη διοίκηση και στη λατρεία. Ο διαλογικός χαρακτήρας του Χριστιανισμού σε οικουμενικό επίπεδο και η αξία του στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και της σύγκρουσης των πολιτισμών.

Συγγράμματα: 1α. Γ. Μαντζαρίδη, *Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Ι. Πέτρου, *Κοινωνιολογία*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Ιω. Πέτρου *Κοινωνική θεωρία και σύγχρονος πολιτισμός*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2005.

8. ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ω.Δ. 3

ΞΑ3	ΑΓΓΛΙΚΑ	Μαρία Ματθαίου
ΞΓ3	ΓΑΛΛΙΚΑ	Ελένη Γκίνου
ΞΓΕ3	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Αγνή Δάφφα
ΞΕΛ3	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

9-10. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 2

Από τον πίνακα επιλεγόμενων του χειμερινού εξαμήνου για 6 Δ.Μ., ECTS 6.

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [402Υ] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Ερμηνεία της προς Φιλιππησίους Επιστολής του απ. Παύλου. Βάση της ερμηνείας αποτελεί η πατερική ερμηνευτική παράδοση σε διάλογο με τη σύγχρονη ερμηνευτική.

Συγγράμματα: 1α. Κυρ. Παπαδημητρίου, *Ερμηνεύοντας την Ειρήνη στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2009.

1β. Ι. Καραβιδόπουλου, *Αποστόλου Παύλου, Επιστολές προς Εφεσίους, Φιλιππησίους, Κολοσσαείς, Φιλήμονα*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Π. Τρεμπέλα, *Υπόμνημα εις τας Επιστολάς της Καινής Διαθήκης*, τόμ. Β', εκδ. Σωτήρ, Αθήνα 2003.

2. [405Υ] ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Ι (Β)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Θεόδωρος Πιτταράς

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο

από τον δ' μέχρι τον η' αιώνα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Πρακτική άσκηση στη χρήση των πηγών της Πατρολογίας, με βάση τις κλείδες και τα άλλα βοηθήματα.

Συγγράμματα: 1α. Π. Χρήστου, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμ. Γ', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Π. Χρήστου, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμ. Δ', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Στ. Παπαδόπουλου, *Πατρολογία*, τόμ. Β', εκδ. Στ. Παπαδόπουλου, Αθήνα 1999.

3. [403Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγητής Μιχαήλ Τρίτος

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση των Σλαβικών και λοιπών Ορθοδόξων Εκκλησιών.

Σύγγραμμα: Μ. Τρίτου, *Ιστορία και σύγχρονος βίος των Σλαβικών και Ορθοδόξων Εκκλησιών*, τόμ. Α', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2011.

4. [408Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης

Η τρισημη ενότητα του Ελληνισμού. Αρχαιότητα-Βυζάντιο-Νέος Ελληνισμός. Αναζήτηση των στοιχείων της διαχρονικής ενότητας των τριών περιόδων. Η συμβολή των εθνικών μας ιστοριογράφων στον εντοπισμό των στοιχείων της Ορθοδοξίας, των θεσμών και των εθνικών παραδόσεων που συνιστούν αυτήν την ενότητα.

Σύγγραμμα: Κ. Απ. Βακαλόπουλου, *Νεοελληνική Ιστορία*, τόμ. 1, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2003.

5. [608Υ] ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης

Παρουσίαση των πηγών της Αγιολογικής επιστήμης και της βασικής αγιολογικής ορολογίας. Ανάλυση των «χορών» των Αγίων, της παρρησίας και των πρεσβειών τους προς τον Θεό. Θεολογική προσέγγιση των θαυμάτων και φιλολογική εξέταση των σχετικών Συλλογών. Θεολογική κατοχύρωση της τιμής των αγίων και των ιερών λειψάνων. Αναφορά στην

ιστορία και τη σύγχρονη κανονική πράξη της Εκκλησίας για την αναγνώριση νέων Αγίων. Μελέτη της ιστορικής εξέλιξης του Εορτολογίου.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Γ. Τσάμη, *Αγιολογία της Ορθόδοξης Εκκλησίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

1β. Σ. Πασχαλίδη, *Εν αγίοις. Ειδικά θέματα Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αγιολογίας*, τόμ. Α', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.

2. Π. Β. Πάσχου, *Αγιοι οι φίλοι του Θεού. Εισαγωγή στην Αγιολογία της Ορθόδοξου Εκκλησίας*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1997.

6. [406Υ] ΧΡΙΣΤ. ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ & ΤΕΧΝΗ 2

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη

Εξετάζονται οι αρχιτεκτονικοί τύποι και τα εικονογραφικά προγράμματα των ναών της μεσοβυζαντινής και υστεροβυζαντινής εποχής.

Συγγράμματα: 1α. Χ.-Α. Μπούρα, *Βυζαντινή και μεταβυζαντινή αρχιτεκτονική στην Ελλάδα*, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα 2001.

1β. *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμ. Η', εκδ. Εκδοτικής Αθηνών, Αθήνα 2000.

2. Ch. Delvoye, *Βυζαντινή Τέχνη*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2000.

7. [407Υ] ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής πρωτοπρ. Αθανάσιος Γκίκας

Εισαγωγικά. Ορισμός της Ποιμαντικής Ψυχολογίας. Σχέση ακαδημαϊκής Θεολογίας και Ποιμαντικής Ψυχολογίας. Ψυχολογία του βάθους και πνευματική ζωή. Ψυχολογία του βάθους και η πνευματική καθοδήγηση των ψυχών. Ορθόδοξη ποιμαντική ψυχολογία. Πηγές της ορθόδοξου ποιμαντικής ψυχολογίας. Γνώμονες της θεωρητικής συγκροτήσεως και πρακτικής εφαρμογής της ορθόδοξου ποιμαντικής ψυχολογίας. Ποιμαντικοψυχολόγος ερευνητής.

Η ψυχική σύγκρουση ως βασικό στοιχείο της εξέλιξης της προσωπικότητας. Αφειρητές και δομή της ψυχικής σύγκρουσης. Προσέγγιση θεωριών (Freud, Jung, Adler, K. Horney, Igor Carouso).

Βιβλική μορφολογία της ψυχικής σύγκρουσης (Το «ποιμαντικό πρόβλημα» ως διαδικασία ψυχικής σύγκρουσης. Η «φαρισαϊκή» δομή της ψυχικής σύγκρουσης. Το σύμπλεγμα της «λευκής ενοχής». Το σύμπλεγμα

του «Ισάδα». Η δομή της «υλικής» αναπλήρωσης της ψυχικής σύγκρουσης. Η επιθετικότητα ως ενοχική δομή και έκφραση της ψυχικής σύγκρουσης. Το «σύμπλεγμα του Ησαΐα».

Βιβλική μορφολογία της λύσεως της ψυχικής σύγκρουσης (Το πρόβλημα της λύσεως της ψυχικής σύγκρουσης. Ο «αποδιοπομπαίος τράγος». Ο άσωτος υιός. Ο τελώνης. Ο παραλυτικός της Καπερναούμ. Ο Ζαχαρίας).

Η περίπτωση «πατερικής πανουργίας» ως θεραπευτικό ψυχόδραμα. Ενοχή και επιθετικότητα σε σχέση με την ιδεατή εικόνα του ατόμου. Η βία στις διατομικές σχέσεις. Εφηβεία και θρησκευτικότητα. Η γλώσσα της επικοινωνίας της Εκκλησίας με το σύγχρονο κόσμο.

Συγγράμματα: 1. Ι. Κορναράκη, *Ποιμαντική Ψυχολογία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1993.

2. Ι. Κορναράκη, *Θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας III*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1998.

8. ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ω.Δ. 3

ΞΑ4	ΑΓΓΛΙΚΑ	Μαρία Ματθαίου*
ΞΓ4	ΓΑΛΛΙΚΑ	Ελένη Γκίνου
ΞΓΕ4	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Αγνή Δάφφα
ΞΕΛ4	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

9. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ Ι

Από τον πίνακα επιλεγόμενων μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ., ECTS 3.

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [503Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 2 (Α) Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον 8' μέχρι τον 14' αιώνα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Συγγράμματα: 1α. Π. Χρήστου, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία*, τόμ. Β', εκδ. Κυρομένος, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. F. Cavallera, *Πίνακες Ελληνικής Πατρολογίας (J. P. Migne)*, εκδ. Κέντρου Πατερικών Εκδόσεων, Αθήνα 2008.

2α. αρχμ. Ν. Ιωαννίδη, *Θεολογία και Γραμματεία από τον 9^ο αιώνα και εώς*, εκδ. Π. Κυριακίδη Α.Ε., Αθήνα 2007.

2β. F. Cavallera, *Πίνακες Ελληνικής Πατρολογίας (J. P. Migne)*, εκδ. Κέντρου Πατερικών Εκδόσεων, Αθήνα 2008.

2. [505Y] ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΟΓΜΑΤΩΝ

Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιάτης

Ιστορικο-συστηματική παρουσίαση των διατυπώσεων των δογμάτων της Εκκλησίας με βάση τους όρους και τις αποφάσεις των συνόδων και άλλων γραπτών μνημείων και ιδιαίτερα των συγγραμμάτων των αγίων Πατέρων.

Σύγγραμμα: Κ. Σκουτέρη, *Ιστορία Δογμάτων*, τόμ. Β', εκδ. Κ. Σκουτέρη, Αθήνα 2004.

3. [508Y] ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Λέκτορας πρωτοπρ. Βασίλειος Γεωργόπουλος

Εισαγωγικά περί αιρέσεων. Ιστορικοθεολογικό πλαίσιο εμφάνισης των συγχρόνων χριστιανικών αιρέσεων. Γενικές αρχές του Προτεσταντισμού, στον οποίο οφείλεται η προέλευση και ανάπτυξη αυτών των αιρέσεων. Διδασκαλία και αναίρεση των κακοδοξιών, με βάση την παράδοση και ζωή της Ορθοδόξου Εκκλησίας, των μεγαλύτερων χριστιανικών αιρέσεων, όπως: Χιλιασμός, Αντιβεντικτές, Πεντηκοστιανοί, Νεοπεντηκοστιανοί, Μορμόνοι, Παιδιά του Θεού και άλλες «υπερδογματικές» ομάδες με χιλιαστικές τάσεις, που δρουν στην Ελλάδα.

Συγγράμματα: 1α. Πρωτ. Αντωνίου Αλεβιζόπουλου, *Εγχειρίδιο αιρέσεων και παραχριστιανικών ομάδων*, εκδ. Διάλογος Π.Ε.Γ., Αθήνα 1994.

1β. Φάκελος Σημειώσεων.

4. [504Y] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ 3

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη

Προϊποθέσεις ερμηνείας και ερμηνευτική προσέγγιση της βυζαντινής τέχνης.

Συγγράμματα: 1α. Γ. Κόρδη, *Ιεροτύπος. Η εικονολογία του Ιερού Φωτίου και η τέχνη της εικονομαχικής περιόδου*, εκδ. Αρμός, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2002.

1β. Π. Μιχελή, *Αισθητική θεώρηση της βυζαντινής τέχνης*, εκδ. Ιδρύματος Παναγιώτη και Έφης Μιχελή, Αθήνα 2006.

2α. Γ. Κόρδη, *Η ζωγραφική ως τρόπος*, εκδ. Αρμός, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2005.

2β. Γ. Κόρδη, *Η «ερμηνεία της ζωγραφικής τέχνης» του Διονυσίου του εκ Φουρνά*, εκδ. Αρμός, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2006.

5. [506Υ] ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ -ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Τρύφων Τσομπάνης

Εισαγωγή στην Ομιλητική. Ιστορία του χριστιανικού κηρύγματος. Τα χαρακτηριστικά, η έννοια, ο σκοπός και ο διάκονός του. Θέματα και πηγές του κηρύγματος. Ερμηνεία πατερικών περί του κηρύγματος κειμένων εκ των πηγών.

Συγγράμματα: 1α. Ι. Φουντούλη, *Ομιλητική*, εκδ. Μιχ. Φουντούλη, Θεσσαλονίκη 2002.

1β. Τρ. Τσομπάνη, *Η των θείων ευκοσμία και τάξις. Αισθητική σπουδή της Θείας Λατρείας*, Κανονικά και Λειτουργικά 6, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 1997.

2. πρωτοπρ. Δημητρίου Βακάρου, *Ομιλητική*, εκδ. πρωτοπρ. Δημητρίου Βακάρου, Θεσσαλονίκη 1993.

6. [507Υ] ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Σπυρίδιον Αντωνίου

Παρουσιάζονται οι βασικότεροι υμνογραφικοί όροι (αντίφωνα, αναβαθμοί, καθίσματα, ιδιόμελα, προσόμοια, ωδές κ.λπ.) και τα σχετικά λειτουργικά βιβλία της Εκκλησίας. Εξετάζεται η προέλευση και η εξέλιξη της υμνογραφίας της αρχαϊκής Εκκλησίας, καθώς και η γένεση του Κοντακίου και του Κανόνος. Παρουσιάζονται οι κυριότεροι υμνογράφοι και το έργο τους και αναλύεται θεολογικά το περιεχόμενο αντιπροσωπευτικών υμνογραφικών κειμένων.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr/blackboard

Συγγράμματα: 1α. Θεοχ. Δετοράκη, *Βυζαντινή Υμνογραφία (πανεπιστημιακές παραδόσεις)*, εκδ. Θεοχ. Δετοράκη, Ηράκλειο 1997.

1β. Σωφρ. Ευστρατιάδη, *Ειρμολόγιον Σωφρονίου Ένστρατιάδη*, εκδ. Π. Κυριακίδη, Αθήνα 2006.

2. Π. Β. Πάσχου, *Λόγος και μέλος. Εισαγωγή στη Βυζαντινή Λειτουργική Υμνογραφία της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, τόμ. Α', εκδ. Αρμός, Αθήνα 1999.

7. [706Υ] ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΜΕ ΑΣΚΗΣΕΙΣ 1 Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής πρωτοπρ. Αθανάσιος Γκίκας

Εισαγωγικά στην επιστήμη της Ποιμαντικής. Γενική Ποιμαντική, δηλ. η θεολογία της Ποιμαντικής. Τα σύγχρονα γενικά πλαίσια και οι μέθοδοι του ποιμαντικού έργου. Τα της προσωπικότητας του ποιμένου και περί του ποιμνίου. Ειδική Ποιμαντική, δηλ. το αγιαστικό, το διδακτικό και το διοικητικό έργο του ποιμένου.

Πρακτική άσκηση. Συνεπικουρεί θεολόγος καθηγητής, αποσπασμένος από τη δ/βάθμια Εκπαίδευση.

Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Αθ. Γκίκας, *Μαθήματα Ποιμαντικής*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης, 2005.

2. Αλ. Σταυρόπουλου, *Επιστήμη και Τέχνη της Ποιμαντικής*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1997.

8. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 1

Από τον πίνακα των επιλεγόμενων μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ., ECTS 3.

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [401Υ] ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Αθανάσιος Παπαρνάκης

Συστηματική έκθεση και ανάλυση βασικών θεολογικών ιδεών και θεμάτων της Παλαιάς Διαθήκης, που άπτονται της θεολογίας, ανθρωπολογίας, χριστολογίας, σωτηριολογίας, εκκλησιολογίας, εσχατολογίας της και συνιστούν το περιεχόμενο της υπερφυσικής θείας αποκαλύψεώς της.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr/blackboard

Συγγράμματα: 1α. Α. Παπαρνάκη, *Η επίκληση του Ονόματος του Θεού στην Παλαιά Διαθήκη*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Στ. Καλαντζάκη, «*Εν αρχή εποίησεν ο Θεός*». *Ερμηνευτική ανάλυση των περί δημιουργίας διηγήσεων της Γενέσεως*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

2. Δ. Καϊμάκη, *Θέματα παλαιδιαθηκικής θεολογίας*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2007.

2. [610Υ] ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Θεώρηση της γλώσσας ως μέσου ερμηνείας της Καινής Διαθήκης. Παρουσίαση και εφαρμογή σύγχρονων γλωσσολογικών και γραμματολογικών θεωριών ερμηνείας στο κείμενο της Καινής Διαθήκης.

Θεωρία και μεθοδολογία της Ερμηνευτικής επιστήμης. Παρουσίαση και εφαρμογή αρχαίων και νεωτέρων ερμηνευτικών μεθόδων της Καινής Διαθήκης.

Συγγράμματα: 1α. Κ. Παπαδημητρίου, *Γλώσσα και ερμηνεία της Καινής Διαθήκης*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. P. Gooder, *Αναζητώντας το νόημα*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.

2. Σ. Αγουρίδη, *Ερμηνευτική των ιερών κειμένων*, εκδ. Άρτος Ζωής, Αθήνα 2002.

3. [602Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 2 (B) Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα, η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον 4^ο μέχρι τον 15^ο αιώνα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Πρακτική άσκηση στη χρήση των πηγών της Πατρολογίας, με βάση τις κλείδες και τα άλλα βοηθήματα.

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Θεολόγοι της Θεσσαλονίκης*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2011.

1β. Π. Χρήστου, *Γρηγορίου του Παλαμά Συγγράμματα*, τόμ. Α', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1994.

2. Χρ. Αραμπατζή, *Η ορθόδοξη αντιρρητική γραμματεία τον 17^ο αιώνα*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.

4. [605Υ] ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ 1

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Αναπληρωτής Καθηγητής Βασίλειος Τσίγκος

α) Προλεγόμενα στη Δογματική Θεολογία της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας: Περιεχόμενο, μεθοδολογία και σύντομη ιστορική επισκόπηση της Ορθοδόξου Δογματικής Θεολογίας. Έννοια, πηγές και διαμόρφωση των ορθοδόξων δογμάτων. Η αποτύπωσή τους στη θεολογία και ζωή της Εκκλησίας για την εν Χριστώ ανακαίνιση και θέωση του ανθρώπου. Η οργανική και άρρηκτη σύνδεση δόγματος και ήθους, πίστεως και ζωής. Η θεολογική μέθοδος των Πατέρων της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Εισαγωγή στη θεολογική γνωσιολογία.

β) «Ακριβής έκθεση» του περιεχομένου της ορθοδόξου πίστεως, με βάση τα *μνημεία* πίστεως και ζωής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας. Παρουσιάζονται, με συστηματικό τρόπο, τα κυριότερα δόγματά της: Θεολογία-Τριαδολογία, Κοσμολογία και Ανθρωπολογία.

Συγγράμματα: 1. Ν. Ματσούκα, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία*, τόμ. Β', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

2. Β. Τσίγκου, *Προλεγόμενα στη Θεολογική Γνωσιολογία*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.

3. Ι. Ρωμανίδη, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας*, τόμ. Α', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.

5. [606Υ] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ 1

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγήτρια Δέσπω Αθ. Λιάλιου

Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των τριών πρώτων Οικουμενικών Συνόδων, ήτοι ερμηνεία των Συμβόλων, της Εκθέσεως των Διαλλαγών του 433 και των κανόνων δογματικού ενδιαφέροντος των τριών πρώτων Οικουμενικών Συνόδων.

Συγγράμματα: 1α. Δ. Λιάλιου, *Ερμηνεία Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, τόμ. Α', εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1992.

1β) Ιω. Ρωμανίδη, *Κείμενα δογματικής και συμβολικής θεολογίας της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας*, τόμ. Β', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

6. [604Υ] ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ.2, ECTS 3

**Αναπληρωτής Καθηγητής Μητροπολίτης Προύσης Ελπίδοφόρος
Λαμπρυνιάδης**

Στοιχεία από τη θεολογία και ζωή ετεροδόξων χριστιανών σε σχέση και σύγκριση με το Ορθόδοξο Δόγμα. Σημαντικά στοιχεία των διορθόδοξων και διαχριστιανικών σχέσεων και προβληματισμοί από την πορεία της Οικουμενικής Κίνησης. Στόχος του μαθήματος με βάση την οικουμενική παράδοση της Εκκλησίας είναι να φανεί η οικουμενικότητα του Ορθοδόξου Δόγματος σε συνάρτηση με ερωτήματα που προκύπτουν από τη συνάντηση της Ορθοδόξου Εκκλησίας με τις χριστιανικές ομολογίες.

Συνεπικουρεί αποσπασμένος καθηγητής δ/βάθμιας Εκπαίδευσης.

Συγγράμματα: 1. Ν. Ματσούκα, *Οικουμενική Κίνηση*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1996.

2. Ν. Ματσούκα, *Οικουμενική Θεολογία*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

Και εκτός συγγραμμάτων: Δ. Τσελεγγίδη, *Δυτική Θεολογία και Πνευματικότητα* (Πανεπιστημιακές σημειώσεις), εκδ. υπηρεσία δημοσιευμάτων Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη 2007.

**7. [611Y] ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ - ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ. ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗ
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3**

Λέκτορας π. Χρυσόστομος Νάσσης

Αρχαίες και νεότερες πηγές της θείας λατρείας. Αναγωγές. Συγκρίσεις. Ερμηνεία. Αξιολόγηση. Πορίσματα εκ των μαρτυριών. Σκιαγράφηση διαχρονικής πορείας των λειτουργικών και τελετουργικών εξελίξεων της χριστιανικής λατρείας. Σπουδή στην τελεστική τάξη της θείας λειτουργίας, των μυστηρίων, των ακολουθιών του νυχθημέρου κ.λπ.

Συγγράμματα: 1α. Π. Τρεμπέλα, *Λειτουργικοί τύποι Αιγύπτου και Ανατολής*, εκδ. Σωτήρ, Αθήνα 2008.

1β. Γ. Ρήγα, *Τυπικόν*, εκδ. Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών, Θεσσαλονίκη 1994.

**8. [607Y] ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ - ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ
Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 2, ECTS 3**

Λέκτορας Τρόφων Τσομπάνης

Είδη του κηρύγματος. Μορφή του κηρύγματος. Συγγραφή και εκφώνηση του κηρυγματικού λόγου. Αισθητική προσέγγιση της εκκλησιαστικής διδασχής. Ασκήσεις-εργασίες στην Ομιλητική. Αισθητική,

ωραιότητα και κάλλος των λειτουργικών τεχνών: ναοδομίας, ζωγραφικής, γαλμοδίας, λειτουργικών σκευών και αμφίων κ.λπ.

Ασκήσεις στην Ομιλητική.

Συγγράμματα: 1α. Τρ. Τσομπάνη, *Το Μυστήριο και η Διακονία του Λόγου*, εκδ. Μυθδονία, Θεσσαλονίκη 1997.

1β. Δημ. Κούκουρα, *Η Ρητορική και η Εκκλησιαστική Ρητορική. Διαχρονική μελέτη*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Β. Στογιάννου, *Ανάλεκτα*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1988.

9. [609Υ] ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Επίκουρος Καθηγητής Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος

Η Ιεραποστολική ως μάθημα. Η ανάγκη της ιεραποστολής σήμερα. Σχέση της με τα άλλα μαθήματα της Θεολογίας. Έννοια και σκοπός της Ιεραποστολικής. Ίδρυση και οργάνωση της Εκκλησίας. Το ιεραποστολικό κήρυγμα του αποστόλου Πέτρου. Το ιεραποστολικό κήρυγμα του αποστόλου Παύλου. Ιεραποστολικές περιοδείες. Κύριλλος Ιεροσολύμων, Ιω. Χρυσόστομος, Κύριλλος και Μεθόδιος, πρότυπα ιεραποστόλων. Προσόντα του ιεραποστόλου. Λατρεία και ιεραποστολή. Η συμβολή των μοναχών και των λαϊκών στο ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας. Το ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας στην Αλάσκα, Αφρική, Κορέα, Ιαπωνία και Χόνγκ Κόνγκ.

Συγγράμματα: 1α. Χρ. Βάντσου, *Ιεραποστολική*, εκδ. Κορηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2011.

1β. Χρ. Οικονόμου, *Οι απαρχές της οικουμενικότητας της Εκκλησίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Αναστ. Γιαννουλάτου, αρχιεπ. Τιράνων και πάσης Αλβανίας, *Παγκοσμιότητα και Ορθοδοξία*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2000.

10. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ Ι

Από τον πίνακα επιλεγόμενων μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ., ECTS 3.

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [501Υ] ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΙΩΑΝΝΕΙΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Λέκτορας Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Στη διάρκεια του μαθήματος θα παρουσιασθούν βασικές πτυχές της θεολογικής σκέψης των συγγραφέων της Καινής Διαθήκης. Τα ιδιαίτερα θεολογικά ενδιαφέροντα των επιμέρους βιβλίων θα συνδεθούν με τη ζωή των πρωτοχριστιανικών κοινοτήτων και με τις τάσεις που αναπτύχθηκαν μέσα σε αυτές και θα αξιοποιηθεί επίσης η περαιτέρω πρόσληψη και ανάπτυξη τους στην πατερική σκέψη και ερμηνεία. Τέλος, ιδιαίτερη μνεία θα γίνει στην θεολογία της λεγόμενης «ωάννειας γραμματείας».

Συγγράμματα: 1. Χρ. Οικονόμου, *Θεολογία της Καινής Διαθήκης και πατερική ερμηνευτική*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.

2. Χρ. Οικονόμου, *Καινή Διαθήκη και ερμηνευτές Πατέρες*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.

2. [708Y] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 3

Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 3

Λέκτορας Άννα Καραμανίδου

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον 1στ' αιώνα μέχρι σήμερα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Πρακτική άσκηση στη χρήση των πηγών της Πατρολογίας με βάση τις κλειδες και τα άλλα βοηθήματα.

Συγγράμματα: 1α. G. Podskalsky, *Ελληνική Θεολογία επί Τουρκοκρατίας (1453-1821)*, μετφρ. πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνού, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2005.

1β. Βικέντιου Δαμοδοῦ, *Θεολογία δογματική κατά συντομίαν τε συνταγματίων θεολογικών*. (Εισαγωγή, κριτική έκδοση-σχόλια, Γ. Μεταλληνός), εκδ. ιερά μονή Βατοπαιδίου, Αθήνα 2008.

2. πρωτοπρ. Βασιλείου Καλλιακμάνη, *Θεολογικά ρεύματα στην Τουρκοκρατία*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

3. [701Y] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΑΤΕΡΩΝ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου

(Ω.Δ. 1)

Λέκτορας Θεόδωρος Πιτταράς

(Ω.Δ. 1)

Ερμηνεία, σχολιασμός και θεολογική ανάλυση εκλεκτών κειμένων των Πατέρων της Εκκλησίας. Γλωσσική και φιλολογική ανάλυση πατερικών κειμένων.

Συγγράμματα: 1α. αρχμ. Νικολάου Ιωαννίδη, *Μελετήματα πατερικής και αντιρρητικής θεολογίας*, εκδ. Έννοια, Αθήνα 2011.

1β. Μ. Αθανάσιος, *Ελληνική Πατρολογία (PG)*, τόμ. 25, εκδ. Κ.Ε.Π.Ε., Αθήνα 2002.

2α. Ν. Νικολαΐδη, *Θέματα πατερικής Θεολογίας*, εκδ. Μέλισσα, Θεσσαλονίκη 2009.

2β. Η. Μουτσούλα, *Η Αρειανική Έρις και ο Μ. Αθανάσιος*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2009.

4. [703Υ] ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ - ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ Θ. ΛΑΤΡΕΙΑΣ

Ω.Δ. 4, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής αρχμ. Νικόδημος Σκρέττας

Εισαγωγή στην επιστήμη της Λειτουργικής. Πηγές της λειτουργικής έρευνας. Σταθμοί της ιστορικής εξέλιξης της Θείας Λατρείας. Λειτουργικοί τύποι της Ανατολής και της Δύσεως.

Πρακτική άσκηση στη Λειτουργική.

Συγγράμματα: 1α. αρχμ. Ν. Σκρέττα, *Η Θεία Ευχαριστία και τα προνόμια της Κυριακής κατά τη διδασκαλία των Κολλοβάδων*, Κανονικά και Λειτουργικά 7, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη ³2008.

1β. Ι. Φουντούλη, *Κείμενα Λειτουργικής – Αι Θείαι Λειτουργίαι*, τόμ. Γ', εκδ. Μιχ. Φουντούλη, Θεσσαλονίκη 1998.

2. Π. Σκαλτσή, *Λειτουργικές Μελέτες Ι*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

5. [702Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ 1

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Μιλτιάδης Βάντσος

Η Χριστιανική Ηθική δεν προτείνει έναν κώδικα καλής συμπεριφοράς, ούτε παρουσιάζει απλώς τις θείες εντολές αλλά εξετάζει την πνευματική ζωή του ανθρώπου, τη σχέση του δηλ. με τον Θεό, τον συνάνθρωπο και τον κόσμο. Ο κατ' εικόνα Θεού δημιουργηθείς άνθρωπος καλείται να μετάσχει στην εν Χριστώ ανακαίνιση της φύσης του, που αμαυρώθηκε από την αμαρτία, και με τη χάρη του Αγ. Πνεύματος να φθάσει στη θέωση. Στη συνάφεια αυτή διερευνώνται η έννοια και το περιεχόμενο της ηθικής και εξετάζονται θεμελιώδη θέματα της ηθικής και πνευματικής ζωής, όπως

είναι η μετοχή στα μυστήρια της Εκκλησίας, η αγάπη, η μετάνοια, η προσευχή, η ελευθερία, η δικαιοσύνη και η τήρηση των εντολών του Θεού.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1. Γ. Μαντζαρίδη, *Χριστιανική Ηθική Ι: Εισαγωγή - Γενικές Αρχές - Σύγχρονη Προβληματική*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.

2. Απ. Νικολαΐδη, *Προβληματισμοί χριστιανικού ήθους*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2002.

6. [705Υ] ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ Ω.Δ. 1, Δ.Μ. 1, ECTS 2

Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου

Ανάλυση και παρουσίαση των Κανονικών Πηγών της Εκκλησίας, δηλαδή των αρχαίων κανονικών και νομοκανονικών συλλογών, των μοναστηριακών τυπικών, των εξομολογηταρίων, των συλλεκτικών κανονικών έργων, των συλλογών της Τουρκοκρατίας κ.ά.

Συγγράμματα: 1α. Θ. Γιάγκου, *Χριστοφόρου Προδρομίτου, Κανονικών*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2007.

1β. Γ. Πουλή, *Νομοθετικά κείμενα Εκκλησιαστικού Δικαίου*, εκδ. Θεσσαλονίκη 2007.

2. Σπ. Τρωϊάννου, *Πηγές Βυζαντινού Δικαίου*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1999.

7. [704Υ] ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ 1 Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγητή Θεόδωρος Γιάγκου

Εισαγωγικά στην επιστήμη του Κανονικού Δικαίου. Εφαρμογές των πηγών του Κανονικού Δικαίου. Μέθοδοι ερμηνείας των ιερών κανόνων.

Συγγράμματα: 1α. Μητρ. Τυρολόης και Σερεντίου Παντελεήμονος Ροδόπουλου, *Επιτομή Κανονικού Δικαίου*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2005.

1β. Θ. Ξ. Γιάγκου - Γ. Α. Πουλή, *Πηγές του Εκκλησιαστικού Ποινικού Δικαίου*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Π. Μπούμη, *Κανονικό Δίκαιο*, εκδ. Αθανασόπουλου-Παπαδάμη, Αθήνα 1991.

8. [707Υ] ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΜΕ ΑΣΚΗΣΕΙΣ, ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης

Α. Εισαγωγή στην Παιδαγωγική, Παιδαγωγική και αγωγή. Η ιστορία της αγωγής. Η αναγκαιότητα της αγωγής. Ο σκοπός της αγωγής. Φορείς της αγωγής. Η σχέση της Παιδαγωγικής προς τις άλλες ανθρωπολογικές επιστήμες και τη Θεολογία ειδικότερα. Αγωγή - Διδασκαλία - Μεθοδολογία - Μόρφωση - Μέσα αγωγής - Μάθηση. Μορφωτικά αγαθά. Περιβάλλον και αγωγή. Βασικά προβλήματα αγωγής. Παιδαγωγική σχέση. Παιδαγωγική της ετερότητας. Σχολείο και αγωγή. Εμπειρική παιδαγωγική. Η εν Χριστώ αγωγή και οι επιστήμες της αγωγής. Ορθόδοξη εκκλησιαστική αγωγή. Οι πατέρες της Εκκλησίας και η αγωγή των νέων. Διά βίου μάθηση. Πολυπολιτισμική αγωγή.

Β. Πρακτική Άσκηση των φοιτητών σε Σχολεία της Δ/βάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλονίκης για θέματα παιδαγωγικής κατάρτισης. Συνεπικουρούν αποσπασμένοι από τη δ/βάθμια Εκπαίδευση θεολόγοι καθηγητές.

Συγγράμματα: 1. Γ. Κογκούλη, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Ηλ. Ματσαγούρα, *Η σχολική τάξη. Χώρος, ομάδα, πειθαρχία, μέθοδος*, τόμ. Α', εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2001.

9-10. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 2

Από τον πίνακα επιλεγόμενων μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου για 6 Δ.Μ., ECTS 6.

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [801Υ] ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ 2
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Αναπληρωτής Καθηγητής Βασίλειος Τσίγκος

Ακριβής έκθεση του περιεχομένου της ορθόδοξου πίστεως, με βάση τα *μνημεία* πίστεως και ζωής της Ορθόδοξου Καθολικής Εκκλησίας. Συνεχίζεται, από το ΣΤ' εξάμηνο, και ολοκληρώνεται η παρουσίαση, με συστηματικό τρόπο, των κυριότερων δογμάτων της, με έμφαση στο δόγμα της θείας Οικονομίας: Χριστολογία (το δόγμα της Χαλκηδόνας, συνέπειες της υποστατικής ενότητας των δύο φύσεων του Χριστού, τα δύο φυσικά θελήματα και οι δύο φυσικές ενέργειες του Χριστού). Το σωτηριώδες έργο του Χριστού.

Η διδασκαλία περί Εκκλησίας. Το Άγιο Πνεύμα και η ζωή της Εκκλησίας. Τα μυστήρια ως μέσα και τρόπος ανακαίνιστου του ανθρώπου. Εκκλησιολογική ανθρωπολογία. Εσχατολογική προοπτική και τελείωση του ανθρώπου.

Συγγράμματα: 1. Ν. Ματσούκα, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία*, τόμ. Γ', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Β. Τσίγκου, *Θεσμική και χαρισματική διάσταση της Εκκλησίας. Η ενότητα Χριστολογίας και Πνευματολογίας στην εκκλησιολογία Ιωάννου του Χρυσόστομου*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.

3. Χρ. Σταμούλη, *Κάλλος το άγιον. Προλεγόμενα στη φιλοκαλική αισθητική της Ορθοδοξίας*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2005.

2. [802Y] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ 2
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγήτρια Δέσπω Αθ. Λιάλιου

Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των Γ', Δ', Ε', ΣΤ', Ζ' Οικ. Συνόδων, ήτοι ερμηνεία των όρων και των κανόνων δογματικού ενδιαφέροντος των αντιστοίχων Οικουμενικών Συνόδων.

Συγγράμματα: 1α. Δ. Λιάλιου, *Ερμηνεία Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, τόμ. Β', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1994.

1β. Ν. Ματσούκα, *Ιωάννου Δαμασκηνού, Έκδοσις ακριβής της ορθοδόξου πίστεως*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1989.

3. [804Y] ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ - ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ
Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης

Εισαγωγή στο βυζαντινό λειτουργικό τύπο. Η Θεία Λειτουργία. Βάπτισμα, χειροτονίες, μετάνοια, ευχέλαιο, γάμος, αγιασμοί, εγκαίνια ναού, νεκρώσιμες ακολουθίες.

Πρακτική άσκηση στη Λειτουργική.

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Κ. Καραϊσαρίδη, *Αναβαθμοί λειτουργικής ζωής*, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 2008.

1β. Π. Σκαλτσή, *Λειτουργικές Μελέτες II*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Γ. Φύλια, *Παράδοση και εξέλιξη στη λατρεία της Εκκλησίας*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2006.

4. [803Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ 2

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Μιλτιάδης Βάντσος

Στα πλαίσια της πραγμάτευσης των σχέσεων του ανθρώπου με το Θεό, τον συνάνθρωπο και την κτίση εξετάζονται από άποψη χριστιανικής ηθικής κρίσιμα θέματα, που άπτονται της πνευματικής και κοινωνικής ζωής του ανθρώπου, όπως είναι ο γάμος, η ανατροφή των παιδιών, η εργασία, ο πλούτος και η φτώχεια, η φιλανθρωπία, το οικολογικό πρόβλημα, η θεώρηση του πόνου και του θανάτου, όπως επίσης και θέματα βιοηθικής.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Γ. Μαντζαρίδη, *Χριστιανική Ηθική II: Θεός και άνθρωπος, άνθρωπος και συνάνθρωποι, υπαρξιακές και βιοηθικές θέσεις και προοπτικές*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. Μ. Βάντσου, *Η ιερότητα της ζωής*, εκδ. Κορηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2010.

2. Κ. Κορναράκη, *Η διαλεκτική του φιλοκαλικού ήθους*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2002.

5. [806Υ] ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΜΕ ΑΣΚΗΣΕΙΣ 2

Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής πρωτοπρ. Αθανάσιος Γκίκας

Πρακτική άσκηση των φοιτητών με επισκέψεις σε ενορίες, φιλανθρωπικά καταστήματα ποιμαντικής διακονίας και γενικότερη επαφή με ειδικές περιπτώσεις ποιμαντικής δράσης.

Συνεπικουρεί θεολόγος καθηγητής, αποσπασμένος από τη δ/βάθμια Εκπαίδευση.

6. [805Υ] ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ 2

Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 3

Λέκτορας Γεώργιος Γκαβαρδίνας

Το πολίτευμα της Εκκλησίας. Η εξουσία, η διοίκηση στην Εκκλησία, ο βίος αυτής. Οι θεσμοί διοικήσεως του Οικουμενικού Πατριαρχείου και η καταστατική νομοθεσία της Εκκλησίας στην ελληνική επικράτεια.

Συγγράμματα: 1α. Π. Παναγιωτάκου, *Σύστημα του εκκλησιαστικού δικαίου κατά την εν Ελλάδι ισχύν αυτού*, τόμ. 3ος: *Το Ποινικό Δίκαιο της Εκκλησίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

1β. Π. Παναγιωτάκου, *Σύστημα του εκκλησιαστικού δικαίου κατά την εν Ελλάδι ισχύν αυτού*, τόμ. 4ος: *Το Ποινικό Δίκαιο των Μοναχών*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

2. Γ. Πουλή, *Εκκλησιαστικό Ποινικό Δίκαιο*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2008.

7. [808Υ] ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ. ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Λέκτορας Δημήτριος Νικολακάκης

Το εσωτερικό δίκαιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Το δίκαιο που διέπει τις σχέσεις της Πολιτείας και των θρησκευτικών κοινοτήτων γενικά, ιδιαίτερα δε τις σχέσεις της Πολιτείας και της Εκκλησίας της Ελλάδος. Το δίκαιο της Εκκλησίας της Ελλάδος και τα ιδιαίτερα εκκλησιαστικά καθεστάτα στην ελληνική επικράτεια.

Συγγράμματα: 1. Ι. Κονιδάρη, *Εγχειρίδιο Εκκλησιαστικού Δικαίου*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2000.

2. Σπ. Τραιάνου - Γ. Πουλή, *Εκκλησιαστικό Δίκαιο*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 2003.

8. [807Υ] ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ.
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΕΛΕΚ II Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης

A. Η διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες: Θέση, σκοπός του μαθήματος, ρόλος, περιεχόμενα, προγράμματα σπουδών, διδακτικές αρχές, μέθοδοι και μορφές διδασκαλίας, σχεδιασμός διδασκαλίας, εποπτικά μέσα, βιβλία, αξιολόγηση της διδασκαλίας, θεωρία και πράξη στη διδασκαλία του μαθήματος. Περιλαμβάνει ακόμη σύγχρονες μορφές διδακτικής προσέγγισης του μαθήματος των θρησκευτικών, όπως επικοινωνιακή και ομαδοσυνεργαστική διδασκαλία, μέθοδος project, διαθεματικότητα και διαπολιτισμική αγωγή σε σχέση με τη διδασκαλία των θρησκευτικών και τη θρησκευτική αγωγή στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

B. Πρακτική Άσκηση των φοιτητών σε Σχολεία της Δ/βάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλονίκης. Οργάνωση και πραγματοποίηση της Πρακτικής Άσκησης σε Γυμνάσια και Λύκεια της περιοχής (παρακολούθηση διδασκαλίας του μαθήματος και πραγματοποίηση δύο διδασκαλιών από τους φοιτητές).

Συνεπικουρούν αποσπασμένοι από τη δ/βάθμια Εκπαίδευση θεολόγοι καθηγητές.

Συγγράμματα: 1. Ηρ. Ρεράκης, *Σύγχρονη διδακτική του μαθήματος των θρησκευτικών*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.

2. Ι. Κογκούλη, *Διδακτική των Θρησκευτικών*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2008.

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΣΠΑ
«ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ» ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ
04.05.06.72.31.01 ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ «ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ»**

Επιστημονικός υπεύθυνος: Καθηγητής Ηρ. Ρεράκης

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης εντάσσεται στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και προσφέρεται σε φοιτητές του Δ' έτους σπουδών, σε συνεργασία με Γυμνάσια και Λύκεια της περιοχής. Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών πραγματοποιείται σε τρεις φάσεις: Στην πρώτη φάση οι φοιτητές εντάσσονται ενεργά στο σχολικό περιβάλλον Μονάδων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και αποκτούν εμπειρίες και γνώσεις, σχετικές με την οργάνωση και τη διοίκηση της εκπαίδευσης. Στη δεύτερη φάση, οι φοιτητές παρακολουθούν τα θεολογικά μαθήματα του σχολείου, τον τρόπο διδασκαλίας και αγωγής και αποκτούν διδακτική και παιδαγωγική εμπειρία. Στην Τρίτη φάση, οι φοιτητές οργανώνουν, με τη βοήθεια των Εποπτών του Προγράμματος και των εκπαιδευτικών Θεολόγων των σχολείων, δύο σχέδια διδασκαλίας, με τα οποία πραγματοποιούν δύο διδασκαλίες σε αντίστοιχες τάξεις των Σχολικών Μονάδων που έχουν ενταχτεί. Στόχος του Προγράμματος είναι η δημιουργική σύνδεση, συνεργασία και ανατροφοδότηση του Πανεπιστημίου και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, η εξοικείωση των φοιτητών με το χώρο της μελλοντικής τους εργασίας και η απόκτηση γνώσεων και εμπειριών που σχετίζονται με την παιδαγωγική και διδακτική πράξη της σχολικής τάξης.

Στην υλοποίηση του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης συνεπικουρούν αποσπασμένοι από τη Δ/βάθμια Εκπαίδευση θεολόγοι καθηγητές.

8-9. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 2

Από τον πίνακα επιλεγόμενων μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου για 6 Δ.Μ., ECTS 6.

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗ ΛΑΤΡΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ

Υπεύθυνοι:

Επίκουρος Καθηγητής αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Σπορίδων Αντωνίου

Λέκτορας Τρόφων Τσομπάνης

Α'. Τέλεση Λειτουργιών: Χρυσοστόμου και Βασίλειου (μ' όλες τις παραλλαγές τους), Αποστολικών Διαταγών, Ιακώβου, Μάρκου, Γρηγορίου, Βυζαντινής και Ιεροσολυμιτικής Προηγιασμένης, Ρωμαϊκής, Αρμενικής.

Τέλεση Ακολουθιών: Εσπερινού, Όρθρου, Αγρυπνίας, Μεγάλου και Μικρού Αποδείπνου, Ωρών, Παννυχίδος, Τριθέκτης, Αγιασμού, Ευχελαιού, Ακαθίστου, Μ. Κανόνος.

Β'. Κήρυγμα από τους φοιτητές του τελευταίου έτους σπουδών, όλων των ομιλητικών ειδών (κατωτέρα ομιλία, ανωτέρα ομιλία, λόγος) και από όλα τα θέματα (Ευαγγελίων, Αποστόλων, Παλαιάς Διαθήκης, θ. Λατρείας κ.τ.λ.).

Γ'. Στα πλαίσια των ασκήσεων Λειτουργικής και Ομιλητικής πραγματοποιούνται και υποχρεωτικές εκπαιδευτικές ασκήσεις σε μητροπόλεις και ενορίες της Ελλάδος, για τη μελέτη της λειτουργικής τους ζωής.

Οι ακολουθίες γίνονται κάθε Πέμπτη 8-10 π.μ. και συμμετέχουν όλα τα μέλη του προσωπικού και όλοι οι φοιτητές του Τμήματος.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Στα πλαίσια των μαθημάτων της Λειτουργικής και Ομιλητικής, και της Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης, πραγματοποιούνται επισκέψεις και ξεναγήσεις σε ναούς-μνημεία, μονές και αρχαιολογικούς χώρους για την άσκηση των φοιτητών.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Με ευθύνη του Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης λειτουργεί Εργαστήριο Αγιογραφίας, όπου παραδίδονται μαθήματα βυζαντινής ζωγραφικής και ψηφιδωτών.

Υπεύθυνος: **Λέκτορας Τρόφων Τσομπάνης**

Συνεπικουρεί ο υπ. Δρ Θεολογίας Σάββας Παντζαρίδης, αγιογράφος.

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ – ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ**

Διευθυντής: **Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης**

Στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ιδρύθηκε και λειτουργεί από το 2009 Εργαστήριο Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής. Σκοποί του Εργαστηρίου είναι:

1. Η εξυπηρέτηση εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών στο πεδίο της αγωγής των παιδιών και των εφήβων, η ψυχοπαιδαγωγική και διδακτική κατάρτιση και Πρακτική Άσκηση των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος καθώς και άλλων Τμημάτων στα γνωστικά αντικείμενα της Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής και της Διδακτικής των Θεολογικών μαθημάτων με χρήση Πολυμέσων, νέων μεθόδων και Τεχνολογιών σε συνεργασία με την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

2. Η τεκμηρίωση, η έρευνα και η μελέτη στα πεδία των θεωρητικών Επιστημών και ιδιαίτερα των Επιστημών της Αγωγής, σε συνάρτηση με τις εφαρμογές τους σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, καθώς επίσης και η σύλληψη και η εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων αντίστοιχου περιεχομένου.

3. Η συνεργασία κάθε μορφής με την Εκκλησία, με Κέντρα Ερευνών, Ινστιτούτα, Εργαστήρια και με Πανεπιστημιακά Τμήματα ημεδαπής και αλλοδαπής, εφόσον συμπίπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται οι επιστημονικοί στόχοι με εκείνους του Εργαστηρίου.

4. Η διοργάνωση επιστημονικών διαλέξεων, ημερίδων, σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων με τη συμμετοχή Ελλήνων και ξένων αναγνωρισμένων επιστημόνων, καθώς και η διάδοση των ερευνητικών πορισμάτων τους μέσω δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

5. Η παροχή ερευνητικών και επιστημονικών υπηρεσιών, που σχετίζονται με θέματα αγωγής, σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που εκδηλώνουν αντίστοιχο ενδιαφέρον.

ΝΗΣΙΔΑ Η/Υ

Υπεύθυνος Νησιδας Η/Υ: **Καθηγήτρια Λέσπω Αθ. Λιάλιου**
e-mail: lialiou@past.auth.gr

Υπάλληλος Νησιδας Η/Υ: **Ιωάννης Αγγέλης**
e-mail: iangelis@past.auth.gr
τηλ. Νησιδας Η/Υ: 99.7289

Από το ακαδ. έτος 2004-2005 στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί για τους φοιτητές και ερευνητές του Τμήματος Νησιδα Η/Υ, που καθιστά δυνατή την πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πηγές και στα ηλεκτρονικά περιοδικά στα πλαίσια όχι μόνο της έρευνας, αλλά και της διδασκαλίας. Ήδη η αξιοποίηση των πληροφορικών συστημάτων γίνεται ορατή στην οργάνωση των ερευνητικών προγραμμάτων του Τμήματος και στην προσαρμογή του στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΧΟΡΩΔΙΑ Η ΧΟΡΩΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ. «ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ»

Η Χορωδία της Θεολογικής Σχολής ιδρύθηκε το 1966 και οργανώθηκε συστηματικότερα από τον καθηγητή κ. Αντώνιο Αλυγιάκη το 1972, και κατά το διάστημα 1988-1995 με τη συνεργασία του πρωτ. Σπυρίδωνος Αντωνίου, που είχε την ευθύνη του χορού των ψαλμών στο Φροντιστήριο Λειτουργικής. Το 1999 με απόφαση του τότε κοσμητόρα καθηγητού Σωτηρίου Βερναλίδη και με τη συνεργασία των υπευθύνων του ναού της Θεολογικής, επικούρου καθηγητή κ. Παναγιώτη Σκαλτσή, λέκτορος π. Νικοδήμου Σκρέττα και των χορωγών, του λέκτορα π. Νεκταρίου Πάρη, του διδάκτ. Ε. Γιαννοπούλου, και του υπ. διδάκτ. Ιωάννη Λιάκου, και με το ενδιαφέρον των φοιτητών της Σχολής, οι οποίοι έχουν άριστη επίδοση στην Ψαλτική, ανασυγκροτείται, αποκτά ιεροπρεπή περιβολή και φακέλους και

οργανώνεται ο χορός ψαλτών με την ονομασία «Χορωδία της Θεολογικής Σχολής. Οι Τρεις Ιεράρχαι», προκειμένου να εκπροσωπεί επάξια το Α.Π.Θ.

Ο χορός ψαλτών απαρτίζεται από ταλαντούχους φοιτητές (περίπου 30), οι οποίοι μετέχουν και ασκούνται ιδιαίτερα επί ένα δίωρο κάθε εβδομάδα στην Ψαλτική Τέχνη και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των δύο Τμημάτων της Σχολής, ψάλλοντας υποδειγματικά τους ύμνους των τριάντα περίπου αρχαϊκών και βυζαντινών Λειτουργιών και ακολουθιών στο Φροντιστήριο Λειτουργικής και Ομιλητικής κάθε Πέμπτη στον ιερό ναό της Αγίας Τριάδος της Θεολογικής Σχολής. Βασικός σκοπός του Φροντιστηρίου είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές της Σχολής τον πλούτο της ορθόδοξης λατρείας βιώνοντας τη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας.

Ο χορός ψαλτών παρουσιάζει σε διάφορες ακολουθίες και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές, κατά τρόπο πρότυπο και σύμφωνο με την παράδοση της Ψαλτικής Τέχνης, βυζαντινά και μεταβυζαντινά μέλη μεγάλων εκκλησιαστικών μελοποιών.

Η εργώδης δραστηριότητα του χορού έχει ως στόχο να προβάλλει στην Ελλάδα και στο εξωτερικό τον θησαυρό της σπουδαίας και μεγάλης πολιτισμικής δημιουργίας του ορθοδόξου κόσμου και τον μακροβιότερο στον κόσμο γραπτό μουσικό μας πολιτισμό. Ο χορός ψαλτών συμμετέχει επίσης στις πανηγυρικές ορκωμοσίες των πτυχιούχων των δύο Τμημάτων της Θεολογικής Σχολής, σε μουσικολογικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, σε εορτές και συνέδρια της Θεολογικής Σχολής.

Ο χορός ψαλτών έχει χοράρχη και διδάσκαλο τον επίκουρο καθηγητή **πρωτ. Σπυρίδωνα Αντωνίου**, καθηγητή των μαθημάτων της Βυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης στον Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΜΕΩΝ

Ο Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών οργανώνει Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας, κατά το οποίο πραγματοποιούνται επιστημονικές συνεδρίες για την ερμηνεία της Αγίας Γραφής με άξονα τις βιβλικές επιστήμες και τις επιστήμες της Πατρολογίας και της Θρησκευσιολογίας, κατά τη συμβολή τους στην ερμηνευτική κατανόηση της Βίβλου. Στις συνεδρίες το ερευνητικό προσωπικό του Τομέα, αλλά και άλλοι ερευνητές, αναπτύσσουν ειδικά επιστημονικά

θέματα. Το Σεμινάριο κατά περίπτωση μπορούν να το παρακολουθούν και προπτυχιακοί φοιτητές.

Ο Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων σε συνεργασία με το «Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως» διοργανώνει κάθε χρόνο ημερίδα σχετική με τη γραμματεία του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, κατά την οποία παρουσιάζονται εισηγήσεις που αφορούν στην ιστορία, στη γραμματεία και στην εορτολογία τη σχετική με το πρόσωπο του Αγίου Γρηγορίου Παλαμά και τη Θεσσαλονίκη.

Ο Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης σε συνεργασία με το «Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως» διοργανώνει κάθε χρόνο ημερίδα με γενικό θέμα «Άγιος Δημήτριος-Θεσσαλονίκη», κατά την οποία παρουσιάζονται εισηγήσεις που αφορούν στη γραμματεία, στην εορτολογία και στην τέχνη τη σχετική με το πρόσωπο του Αγίου Δημητρίου.

ΔΙΚΤΥΟ ΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ (ΚΕΕΠ)

Σε μόνιμη βάση, από το 2005, λειτουργεί το Δίκτυο ΚΕΕΠ με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια Δέσπω Αθ. Λιάλιου. Το Δίκτυο λειτουργεί ως οργανωμένη ερευνητική ομάδα δώδεκα μελών ΔΕΠ του Τμήματος, που συνεργάζεται με μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Θεολογίας και του Τμήματος Φιλολογίας του Α.Π.Θ. και συναδέλφους διαφόρων Ερευνητικών Κέντρων του εξωτερικού. Σε μόνιμη βάση οργανώνει δύο ημερίδες κατ' έτος, για την έρευνα της γραμματείας των Αγίων Δημητρίου και Γρηγορίου του Παλαμά. Απώτερος σκοπός του Δικτύου είναι η ίδρυση Ερευνητικού Ινστιτούτου για τη μελέτη της γραμματείας του Αγίου Δημητρίου.

ΙΒ'. ΔΙΑΚΟΠΕΣ – ΑΡΓΙΕΣ

Οι θερινές διακοπές ορίζονται για τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Κατά τη διάρκειά τους δεν γίνονται συνεδριάσεις των Σχολών, Τμημάτων και Τομέων. Με απόφαση, πάντως, της Συγκλήτου μπορούν να επιτραπούν οι συνεδριάσεις των ανωτέρω οργάνων.

Τα μαθήματα, πέρα από τις εξεταστικές εβδομάδες, διακόπτονται

- α) από την παραμονή των Χριστουγέννων μέχρι και την επομένη των Θεοφανείων,
- β) από την Πέμπτη της Τυροφάγου μέχρι και την επομένη της Καθαρής Δευτέρας,
- γ) από τη Μεγάλη Δευτέρα μέχρι και την Κυριακή του Θωμά,
- δ) την ημέρα των γενικών φοιτητικών εκλογών,
- ε) την ημέρα των πρυτανικών εκλογών.

Τις ημέρες των διακοπών εργάζεται μόνο το προσωπικό που εκτελεί ειδική υπηρεσία. Η διενέργεια πρακτικών ασκήσεων σε ημέρες διακοπών αποτελεί εκτέλεση υπηρεσίας για τους συμμετέχοντες.

Δεν γίνονται μαθήματα και εξετάσεις τα Σαββατοκίριακα και στις παρακάτω γιορτές-επετείους:

- Αγίου Δημητρίου (26 Οκτωβρίου)
- Εθνική εορτή της 28ης Οκτωβρίου
- 17η Νοεμβρίου
- Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου)
- Ευαγγελισμού και την εθνική επέτειο της 25ης Μαρτίου
- 1^η Μαΐου
- Αγίου Πνεύματος

6. Ειδικά στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, λόγω της ιδιαιτερότητάς του, δεν γίνονται μαθήματα και το απόγευμα της παραμονής των παραπάνω εορτών καθώς και το απόγευμα της παραμονής και μέχρι 11 π.μ. της ημέρας των παρακάτω εορτών:

- Αγίου Γρηγορίου Παλαμά (14 Νοεμβρίου)
- Εισοδίων της Θεοτόκου (21 Νοεμβρίου)
- Αγίου Νικολάου (6 Δεκεμβρίου)
- Υπαπαντής (2 Φεβρουαρίου)
- Αγίου Γεωργίου (23 Απριλίου)
- Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης (21 Μαΐου)
- Αναλήψεως

Γ'

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(Π.Μ.Σ.)

**1. ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ.**

(αριθμ. 56806/Β7, ΦΕΚ 1156, τ. Β' /30.7.2004,
όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση
αριθμ. 53768/Β7, ΦΕΚ 1056/28-6-2007, ΦΕΚ 1472, τ. Β2/21-7-2009)

Αντικατάσταση της Υπουργικής Απόφασης Β7/85/29.03.1994 (ΦΕΚ 259 τ. Β' /12.04.1994) «Έγκριση Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.», όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση Β7/112/11.05.2000 (ΦΕΚ 663 τ. Β/24.05.2000) «Έγκριση Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής (μετονομασθέν σε Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας) της Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη

1. Τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του Ν. 2083/1992 (ΦΕΚ 159 τ.Α') «Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης», του άρθρου 16, παρ. 2 του Ν. 2327/1995 (ΦΕΚ 156 τ.Α') «Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας και άλλες διατάξεις» και του άρθρου 5, παρ. 12γ και 13 του Ν. 2916/2001 (ΦΕΚ 114 τ.Α') «Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής»

2. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α' του Ν. 1558/1985 (ΦΕΚ 137 τ.Α') «Κυβέρνηση και κυβερνητικά όργανα», όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/1992 (ΦΕΚ 154 τ.Α') «Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων ... και άλλες διατάξεις» και αντικαταστάθηκε με την παρ. 2α του άρθρου 1 του Ν. 2469/1997 (ΦΕΚ 38 τ.Α') «Περιορισμός και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών και άλλες διατάξεις»

3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της Απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 1 του Ν. 2469/1997 (ΦΕΚ 38 τ.Α') «Περιορισμός και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών και άλλες διατάξεις»

4. Την αριθμ. 37876/ΣΤ5/26.04.2004 (ΦΕΚ 608 τ. Β'/26.04.2004) κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων «Καθορισμός αρμοδιοτήτων Υφυπουργών του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων»

5. Την Υπουργική Απόφαση Β7/85/29.03.1994 (ΦΕΚ 259 τ.Β'/12.04.1994) «Έγκριση Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.», όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση Β7/112/11.05.2000 (ΦΕΚ 663 τ.Β/24.05.2000) «Έγκριση Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής (μετονομασθέν σε Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας) της Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.»

6. Τα αποσπάσματα Πρακτικών των αποφάσεων των Γενικών Συνελεύσεων Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. (συνεδρίες αριθμ. 93/13.12.2002 και αριθμ. 104/10.02.2004)

7. Τα αποσπάσματα Πρακτικών της Συγκλήτου με την Ειδική Σύνθεση του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (επαναληπτικές συνεδρίες αριθμ. 84/2.07.2003 και αριθμ. 89/31.03.2004 και αριθμ. 90/20.05.2004)

Αποφασίζουμε

Αντικαθιστούμε την αριθμ. Β7/85/29-03-1994 (ΦΕΚ 259 τ.Β'/12-04-1994), όπως τροποποιήθηκε με την Β7/112/11.05.2000 (ΦΕΚ 663 τ.Β'/24.05.2000) Υπουργική Απόφαση, ως εξής:

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 αναμορφωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως και 12 του Ν. 2083/1992.

Άρθρο 2

Αντικείμενο - Σκοπός

1. Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι η μελέτη και η έρευνα της Ποιμαντικής και Κοινωνικής

Θεολογίας, όπως ορίζεται στους ειδικότερους επιστημονικούς τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 3, παρ. 1 της παρούσης Υπουργικής Απόφασης.

2. Σκοπός του Προγράμματος είναι η καλλιέργεια και προαγωγή της επιστημονικής θεολογικής γνώσης, ώστε να ικανοποιεί και να θεραπεύει θεολογικές, κοινωνικές και εκκλησιαστικές ανάγκες. Ειδικότερα το Πρόγραμμα αποσκοπεί

α) στην κατάρτιση εξειδικευμένων επιστημόνων που να είναι ικανοί για τη μελέτη και έρευνα θεολογικών, εκκλησιαστικών και κοινωνικών θεμάτων, για ακαδημαϊκό έργο σ' αυτούς τους τομείς και για επιστημονική στήριξη υπηρεσιών, ιδρυμάτων και κοινωνικών θεσμών, στο πλαίσιο της ορθόδοξης παράδοσης και ζωής,

β) στην εξειδίκευση των θεολόγων επιστημόνων με δεξιότητες και εμπειρίες, για να μπορούν να προσφέρουν υψηλής ποιότητας έργο σε εκπαιδευτικά και κοινωνικά ιδρύματα, στη δημόσια εκπαίδευση και σε ειδικές θέσεις επιμορφωτών και άλλων στελεχών της Εκκλησίας για την κάλυψη των πνευματικών και ποιμαντικών της αναγκών,

γ) στην ενίσχυση και διάδοση των ορθόδοξων θεολογικών σπουδών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, και δη στην ανάδειξη της Ορθοδοξίας και του ελληνικού πολιτισμού στην Αμερική σε συνεργασία με τη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού της Βοστώνης Η.Π.Α., εφόσον υπάρχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 3

Μεταπτυχιακοί τίτλοι

Το Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας απονέμει τους εξής τίτλους.

Ι. Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στους εξής Τομείς και με τις εξής ειδικεύσεις.

Α'. ΤΟΜΕΑΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Ειδικεύσεις: Ειδικεύσεις:

- α) Αγία Γραφή: i) Παλαιά Διαθήκη, ii) Καινή Διαθήκη
- β) Πατερική Γραμματεία
- γ) Θρησκευολογία

Β'. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ειδικεύσεις:

- α) Ιστορία της Εκκλησίας
- β) Ελληνισμός και Ορθοδοξία
- γ) Δογματική και Συμβολική Θεολογία

**Γ'. ΤΟΜΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ**

Ειδικεύσεις:

- α) Λειτουργική
- β) Χριστιανική Αρχαιολογία και Τέχνη
- γ) Αγιολογία
- δ) Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη

**Δ'. ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ, ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**

Ειδικεύσεις:

- α) Κανονικό Δίκαιο-Ποιμαντική-Ιεραποστολική
- β) Παιδαγωγική- Ποιμαντική Ψυχολογία
- γ) Χριστιανική Ηθική-Κοινωνιολογία

2. Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.) Θεολογίας, το οποίο είναι ενιαίο και ανεξάρτητο από την ειδίκευση.

Άρθρο 4

Κατηγορίες πτυχιούχων

1. Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι των Τμημάτων των Ορθόδοξων Θεολογικών Σχολών των Πανεπιστημίων της ημεδαπής και των αντιστοίχων Τμημάτων και Σχολών της αλλοδαπής. Δύνανται να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. και ορθόδοξοι πτυχιούχοι μη Ορθόδοξων Θεολογικών Σχολών, καθώς και πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων και Σχολών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, αφού εξετασθούν σε μαθήματα ειδίκευσης του προπτυχιακού κύκλου σπουδών, που καθορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. με πρόταση του αρμόδιου Τομέα.

2. Απαραίτητη προϋπόθεση για την εγγραφή στον κύκλο που οδηγεί σε εκπόνηση Δ.Δ. είναι η κατοχή Μ.Δ.Ε. Θεολογικού Τμήματος ή άλλου Τμήματος, εφόσον ο κάτοχός του είναι πτυχιούχος Θεολογίας, ή η κατοχή Δ.Δ. άλλου Τμήματος με γνωστικό αντικείμενο συναφές προς την ειδίκευση που θα επιλέξει ο υποψήφιος διδάκτορας στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Άρθρο 5

Χρονική διάρκεια

Το Π.Μ.Σ. χωρίζεται σε δύο κύκλους. Ο πρώτος κύκλος χορηγεί το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης και ο δεύτερος το Διδακτορικό Δίπλωμα.

1. Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. είναι τέσσερα (4) διδακτικά εξάμηνα, από τα οποία το τέταρτο διατίθεται για την εκπόνηση της μεταπτυχιακής ερευνητικής ή συνθετικής διατριβής. Η μέγιστη χρονική διάρκεια για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. είναι οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα από την πρώτη εγγραφή.

2. Η χρονική διάρκεια για τη λήψη του Δ.Δ. είναι τρία (3) διδακτικά έτη επιπλέον μετά την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. και από την εγγραφή στο Β' κύκλο. Η μέγιστη χρονική διάρκεια για τη λήψη του Δ.Δ. είναι έξι (6) έτη.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα μαθημάτων

1. Για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. ο φοιτητής πρέπει να παρακολουθήσει και να εξετασθεί με επιτυχία σε οκτώ (8) εξαμηνιαία μεταπτυχιακά μαθήματα [σύνολο είκοσι τέσσερις (24) διδακτικές μονάδες], δηλαδή τρία μαθήματα στο Α' εξάμηνο [εννέα (9) δ.μ.], τρία στο Β' εξάμηνο [εννέα (9) δ.μ.] και δύο μαθήματα στο Γ' εξάμηνο (έξι (6) δ.μ.), και να συγγράψει τη μεταπτυχιακή ερευνητική ή συνθετική διατριβή κατά το Δ' εξάμηνο, το θέμα της οποίας ορίζεται στην αρχή του τρίτου εξαμήνου.

Κάθε μεταπτυχιακό μάθημα περιλαμβάνει τρεις (3) εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και αντιστοιχεί σε τρεις (3) δ.μ. Η παρακολούθηση των μαθημάτων από τους φοιτητές είναι υποχρεωτική.

Η διπλωματική εργασία βαθμολογείται από τριμελή επιτροπή, που αποτελείται από τον επιβλέποντα καθηγητή και δύο άλλα μέλη ΔΕΠ του ίδιου ή συγγενούς γνωστικού αντικείμενου με το αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας. Η ως άνω επιτροπή ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

2. Οι Τομείς του Τμήματος προσφέρουν υποχρεωτικά τουλάχιστον τρία (3) μεταπτυχιακά μαθήματα για το Α' εξάμηνο, τρία (3) για το Β' και δύο (2) για το Γ' εξάμηνο του Π.Μ.Σ. Οι φοιτητές μπορούν, με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος μέλους ΔΕΠ να παρακολουθήσουν μέχρι τέσσερα (4) συνολικά μεταπτυχιακά μαθήματα ειδίκευσης σε άλλους Τομείς του Π.Μ.Σ. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της ημεδαπής ή άλλων ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, ή να παρακολουθήσουν μέχρι τέσσερα (4) συνολικά μεταπτυχιακά μαθήματα της ίδιας ή συναφούς ειδίκευσης σε αναγνωρισμένο ίδρυμα της ημεδαπής ή ομοταγές αναγνωρισμένο ίδρυμα της αλλοδαπής. Για την αναγνώριση των μαθημάτων αυτών ισχύουν τα νόμιμα μέσα στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων κινητικότητας σπουδαστών.

3. Τα μαθήματα που μπορεί να παρακολουθήσει κάθε σπουδιστής ανάλογα με τον Τομέα και την ειδικευση της επιλογής είναι τα εξής:

Α΄. ΤΟΜΕΑΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

α) Ειδικευση Αγίας Γραφής:

1. στην Παλαιά Διαθήκη (ΠΑ)

- ΠΑ1. Θέματα Εισαγωγής στην Παλαιά Διαθήκη
- ΠΑ1. Θέματα Εισαγωγής στην Παλαιά Διαθήκη
- ΠΑ2. Θέματα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΑ3. Γλώσσα και παράδοση του κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΑ4. Ιστορία της ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΑ5. Το βιβλικό Ισραήλ και το περιβάλλον του στην αρχαία Εγγύς Ανατολή (ιστορία, θρησκεία, πολιτισμός)
- ΠΑ6. Η Παλαιά Διαθήκη στην Καινή Διαθήκη και στους Πατέρες της Εκκλησίας
- ΠΑ7. Ερμηνεία των ιστορικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΑ8. Ερμηνεία των ποιητικών-διδασκτικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΑ9. Ερμηνεία των προφητικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΑ10. Θέματα θεολογίας της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΑ11. Ειδικά θέματα Παλαιάς Διαθήκης

2. στην Καινή Διαθήκη (ΚΑ)

- ΚΑ1. Θέματα Εισαγωγής στην Καινή Διαθήκη
- ΚΑ2. Θέματα Ιστορίας χρόνων της Καινής Διαθήκης
- ΚΑ3. Θέματα κριτικής κειμένου της Καινής Διαθήκης
- ΚΑ4. Θέματα γλώσσας της Καινής Διαθήκης
- ΚΑ5. Ειδικά γλωσσολογικά ζητήματα της Καινής Διαθήκης
- ΚΑ6. Η Καινή Διαθήκη και η γραμματεία της εποχής της
- ΚΑ7. Πάπυροι και επιγραφές της ελληνιστικής εποχής
- ΚΑ8. Θέματα ερμηνείας των Ευαγγελίων και των Πράξεων
- ΚΑ9. Θέματα ερμηνείας των Επιστολών

- ΚΔ10. Θέματα ερμηνείας της Αποκαλύψεως
- ΚΔ11. Θέματα θεολογίας της Καινής Διαθήκης
- ΚΔ12. Θέματα Ερμηνευτικής της Καινής Διαθήκης
- ΚΔ13. Σύγχρονες ερμηνευτικές μέθοδοι της Καινής Διαθήκης
- ΚΔ14. Η Καινή Διαθήκη στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας
- ΚΔ15. Καινή Διαθήκη και πολιτισμός
- ΚΔ16. Καινή Διαθήκη και κοινωνικά ζητήματα
- ΚΔ17. Ειδικά θέματα Καινής Διαθήκης

β) Ειδίκευση Πατερικής Γραμματείας (ΠΓ)

- ΠΓ1. Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία
- ΠΓ2. Ειδικά θέματα από τη γραμματεία των Αποστολικών Πατέρων και Απολογητών
- ΠΓ3. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας των γ' και δ' αιώνων
- ΠΓ4. Ειδικά θέματα από τη χαλκηδόνια και μεταχαλκηδόνια γραμματεία
- ΠΓ5. Ειδικά θέματα Πατερικής Θεολογίας (Μυστικισμός - Ησυχασμός - Νηπτική θεολογία)
- ΠΓ6. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον ε' μέχρι τον η' αιώνα
- ΠΓ7. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον θ' μέχρι τον ιε' αιώνα
- ΠΓ8. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας των χρόνων της Τουρκοκρατίας
- ΠΓ9. Η θεολογία της Ασκήσεως και του Μοναχισμού
- ΠΓ10. Τεχνική εκδόσεως πατερικών κειμένων
- ΠΓ11. Οι πατερικές σπουδές στη Δύση μετά την Αναγέννηση
- ΠΓ12. Οι πατερικές σπουδές στην Ελλάδα σήμερα
- ΠΓ13. Μεγάλοι σταθμοί της Πατερικής Θεολογίας
- ΠΓ14. Βασικά γνωρίσματα της Πατερικής Θεολογίας
- ΠΓ15. Παλαιογραφία

γ) Ειδίκευση Θρησκευολογίας (ΘΡ)

- ΘΡ1. Εισαγωγικά θέματα Θρησκευολογίας
- ΘΡ2. Ιστορία των θρησκειών
- ΘΡ3. Χριστιανισμός και θρησκείματα. Θέσεις Αγίας Γραφής και Πατέρων της Εκκλησίας
- ΘΡ4. Αρχαία ελληνική θρησκεία
- ΘΡ5. Ισλάμ και μειονότητες στην Τουρκία

- ΘΡ6. Ισλαμικός μυστικισμός και δερβισικά τάγματα
- ΘΡ7. Θρησκευτική ελευθερία και εκπαίδευση των μουσουλμάνων της Δ. Θράκης
- ΘΡ8. Οι μουσουλμάνοι των Βαλκανίων
- ΘΡ9. Ισλάμ και σύγχρονα ιδεολογικά ρεύματα
- ΘΡ10. Ιστορικά και θρησκευτολογικά θέματα των λαών της Ασίας
- ΘΡ11. Ειδικά θέματα Θρησκευτολογίας

Β'. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

α) Ειδίκευση Ιστορίας της Εκκλησίας (ΙΕ)

- ΙΕ1. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Α'
- ΙΕ2. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Β'
- ΙΕ3. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Γ'
- ΙΕ4. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Δ'
- ΙΕ5. Ιστορία του μοναχικού βίου (Αίγυπτος, Μ. Ασία, Θράκη, Άγιον Όρος, Μετέωρα και λοιπά μοναστικά κέντρα) Α'
- ΙΕ6. Ιστορία του μοναχικού βίου (Αίγυπτος, Μ. Ασία, Θράκη, Άγιον Όρος, Μετέωρα και λοιπά μοναστικά κέντρα) Β'
- ΙΕ7. Άγιον Όρος-Οικουμενική Ορθοδοξία Α'
- ΙΕ8. Άγιον Όρος-Οικουμενική Ορθοδοξία Β'
- ΙΕ9. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία, αυτόνομες αρχιεπισκοπές και μητροπόλεις) Α'
- ΙΕ10. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία, αυτόνομες αρχιεπισκοπές και μητροπόλεις) Β'
- ΙΕ11. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία, αυτόνομες αρχιεπισκοπές και μητροπόλεις) Γ'
- ΙΕ12. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία, αυτόνομες αρχιεπισκοπές και μητροπόλεις) Δ'
- ΙΕ13. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Α'
- ΙΕ14. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Β'
- ΙΕ15. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Γ'
- ΙΕ16. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Δ'

β) Ειδίκευση Ελληνισμού και Ορθοδοξίας (ΕΟ)

- ΕΟ1. Ορθοδοξία-Γένος-Παιδεία-Πολιτισμός (ειδικά θέματα) Α΄
 ΕΟ2. Ορθοδοξία-Γένος-Παιδεία-Πολιτισμός (ειδικά θέματα) Β΄
 ΕΟ3. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού-Η Ορθοδοξία κατά την οθωμανική περίοδο Α΄
 ΕΟ4. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού-Η Ορθοδοξία κατά την οθωμανική περίοδο Β΄
 ΕΟ5. Ο ελληνικός ορθόδοξος κόσμος στα Βαλκάνια (ειδικά θέματα)
 ΕΟ6. Χειρόγραφα και βιβλία κατά την Τουρκοκρατία (ειδικά θέματα)
 ΕΟ7. Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Α΄
 ΕΟ8. Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Β΄
 ΕΟ9. Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Γ΄
 ΕΟ10. Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Δ΄
 ΕΟ11. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Α΄
 ΕΟ12. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Β΄
 ΕΟ13. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Γ΄
 ΕΟ14. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Δ΄

γ) Ειδίκευση Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας (ΔΘ)

- ΔΘ1. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Α΄
 ΔΘ2. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Β΄
 ΔΘ3. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Γ΄
 ΔΘ4. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Δ΄
 ΔΘ5. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Α΄
 ΔΘ6. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Β΄
 ΔΘ7. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Γ΄
 ΔΘ8. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Δ΄
 ΔΘ9. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική-Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις-Ιστορία Οικουμενικής Κινήσεως) Α΄
 ΔΘ10. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική-Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις-Ιστορία Οικουμενικής Κινήσεως) Β΄
 ΔΘ11. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις-Ιστορία Οικουμενικής Κινήσεως) Γ΄

- ΔΘ12. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις-Ιστορία Οικουμενικής Κινήσεως) Δ´
- ΔΘ13. Περί Θεού αντιλήψεις της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας
- ΔΘ14. Η Φιλοσοφία της ελληνοιστικής περιόδου
- ΔΘ15. Η συνάντηση Χριστιανισμού και Φιλοσοφίας κατά τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες
- ΔΘ16. Προβλήματα Βυζαντινής Φιλοσοφίας
- ΔΘ17. Ιστορία Δογμάτων Α´
- ΔΘ18. Ιστορία Δογμάτων Β´
- ΔΘ19. Ιστορία Δογμάτων Γ´
- ΔΘ20. Ιστορία Δογμάτων Δ´

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

α) Ειδίκευση Λειτουργικής (ΛΤ)

- ΛΤ1. Ναός, σκεύη, άμφια
- ΛΤ2. Θέματα ερμηνείας της Θείας Λειτουργίας
- ΛΤ3. Σύγχρονα λειτουργικά θέματα
- ΛΤ4. Διορθόδοξα λειτουργικά θέματα
- ΛΤ5. Τα μυστήρια της Ορθοδόξου Εκκλησίας
- ΛΤ6. Ερμηνεία και θεολογία λειτουργικών ευχών και ύμνων
- ΛΤ7. Ειδικά λειτουργικά θέματα
- ΛΤ8. Λειτουργικά Τυπικά και Ευχολόγια
- ΛΤ9. Ομητική Α´
- ΛΤ10. Ομητική Β´
- ΛΤ11. Ομητική Γ´
- ΛΤ12. Ομητική Δ´

β) Ειδίκευση Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης (ΑΤ)

- ΑΤ1. Θέματα μνημειακής ζωγραφικής
- ΑΤ2. Εικονογραφία της Θεοτόκου
- ΑΤ3. Εικονογραφικοί κύκλοι αγίων
- ΑΤ4. Το εικονογραφικό πρόγραμμα στη διακόσμηση των ναών. Ο ευχαριστιακός κύκλος και ο κύκλος των παθών του Χριστού
- ΑΤ5. Γλυπτός διάκοσμος της παλαιοχριστιανικής βασιλικής
- ΑΤ6. Αρχιτεκτονική των βυζαντινών ναών (πρωτοβυζαντινή, μεσοβυζαντινή, υστεροβυζαντινή περίοδος)
- ΑΤ7. Κρητικοί ζωγράφοι
- ΑΤ8. Το δωδεκάορτον

- AT9. Χριστιανική Επιγραφική και Παλαιογραφία Α'
- AT10. Χριστιανική Επιγραφική και Παλαιογραφία Β'
- AT11. Χριστιανική Επιγραφική και Παλαιογραφία Γ'
- AT12. Χριστιανική Επιγραφική και Παλαιογραφία Δ'

γ) Ειδικευση Αγιολογίας (ΑΓ)

- ΑΓ1. Μαρτύρια και μαρτυρολογικές συλλογές
- ΑΓ2. Θέματα Εορτολογίου
- ΑΓ3. Οι αγιολογικές πηγές της μεσοβυζαντινής και παλαιολόγιας περιόδου
- ΑΓ4. Τα αγιολογικά κείμενα της μεταβυζαντινής περιόδου

δ) Ειδικευση Βυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης (ΒΜ)

- ΒΜ1. Χειρόγραφοι κώδικες Ψαλτικής (1'-18' αι.)
- ΒΜ2. Θέματα βυζαντινής και μεταβυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης
- ΒΜ3. Βυζαντινοί και μεταβυζαντινοί μελουργοί
- ΒΜ4. Θέματα Αισθητικής της Βυζαντινής Μουσικής και Παλαιογραφίας της Ψαλτικής Τέχνης

**Δ'. ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ, ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**

α) Ειδικευση Κανονικού Δικαίου-Ποιμαντικής-Ιεραποστολικής

1. ειδικά στο Κανονικό Δίκαιο (ΑΔ)

- Δ11. Ερμηνεία ιερών κανόνων
- Δ12. Μοναχικά Τυπικά και μοναχικοί κανόνες
- Δ13. Πηγές Κανονικού Δικαίου
- Δ14. Πηγές Κανονικού Δικαίου και Λειτουργικής
- Δ15. Κανονικό Δίκαιο Α'
- Δ16. Κανονικό Δίκαιο Β'
- Δ17. Κανονικό Δίκαιο Γ'
- Δ18. Κανονικό Δίκαιο Δ'

2. ειδικά στην Ποιμαντική (ΠΜ)

- ΠΜ1. Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου Α'
- ΠΜ2. Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου Β'
- ΠΜ3. Ερμηνεία κειμένων ποιμαντικού περιεχομένου Α'
- ΠΜ4. Ερμηνεία κειμένων ποιμαντικού περιεχομένου Β'

3. ειδικά στην Ιεραποστολική (ΙΡ)

- IP1. Ιστορία της Ιεραποστολής Α΄
- IP2. Ιστορία της Ιεραποστολής Β΄
- IP3. Αρχές και μέθοδοι ιεραποστολικού έργου Α΄
- IP4. Αρχές και μέθοδοι ιεραποστολικού έργου Β΄

β) Ειδίκευση Παιδαγωγικής-Ποιμαντικής Ψυχολογίας

1. ειδικά στην Παιδαγωγική (ΠΑ)

- ΠΑ1. Θέματα Γενικής Παιδαγωγικής
- ΠΑ2. Θέματα Ειδικής Παιδαγωγικής
- ΠΑ3. Αγωγή και πολιτισμός
- ΠΑ4. Θέματα χριστιανικής αγωγής

2. ειδικά στην Ποιμαντική Ψυχολογία (ΠΨ)

- ΠΨ1. Γενικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Α΄
- ΠΨ2. Γενικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Β΄
- ΠΨ3. Ειδικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Α΄
- ΠΨ4. Ειδικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Β΄

γ) Ειδίκευση Χριστιανικής Ηθικής-Κοινωνιολογίας

1. ειδικά στη Χριστιανική Ηθική (ΧΗ)

- ΧΗ1. Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Α΄
- ΧΗ2. Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Β΄
- ΧΗ3. Θέματα Βιοηθικής Α΄
- ΧΗ4. Θέματα Βιοηθικής Β΄

2. ειδικά στην Κοινωνιολογία (ΚΟ)

- ΚΟ1. Θέματα Γενικής Κοινωνιολογίας Α΄
- ΚΟ2. Θέματα Γενικής Κοινωνιολογίας Β΄
- ΚΟ3. Θέματα Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού Α΄
- ΚΟ4. Θέματα Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού Β΄

5. Για την απόκτηση Δ.Δ. δεν απαιτείται η παρακολούθηση ειδικών μαθημάτων, αλλά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 12, παρ. 5α του Ν. 2083/92. Υποχρεωτική είναι η διαρκής επαφή του υποψηφίου διδάκτορα με την τριμελή συμβουλευτική επιτροπή και ιδιαίτερα με το επιβλέπον μέλος ΔΕΠ, καθώς και η παρακολούθηση των ειδικών σεμιναρίων και ημερίδων ή άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων που ορίζει ο Τομέας.

Άρθρο 7

Αριθμός εισακτέων

1. Ο αριθμός εισακτέων στο Π.Μ.Σ. ορίζεται κατά ανώτατο όριο σε εξήντα τέσσερις (64) κατ' έτος.

Οι αλλοδαποί υπότροφοι εγγράφονται ως υπεράριθμοι, με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

2. Ο αριθμός των δυναμένων να εισαχθούν σε κάθε ειδικευση του άρθρου 3 δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος των είκοσι τεσσάρων (24) κατ' έτος μέχρι της συμπλήρωσης των εξήντα τεσσάρων (64) μεταπτυχιακών φοιτητών συνολικά στους τέσσερις (4) Τομείς.

Η κατανομή των φοιτητών κατά Τομέα και ειδικευση καθορίζεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Π.Μ.Σ. του Α.Π.Θ.

Άρθρο 8

Προσωπικό

1. Τα μαθήματα που διδάσκονται στο Π.Μ.Σ. αναλαμβάνουν όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, τα οποία το ακαδ. έτος 2004-2005 ανέρχονται σε τριάντα (30).

2. Για τη διδασκαλία μαθημάτων του Π.Μ.Σ. του Τμήματος μπορούν να καλούνται ομότιμοι καθηγητές της Θεολογικής Σχολής.

3. Μαθήματα του Π.Μ.Σ. μπορούν να ανατίθενται και σε επισκέπτες καθηγητές ή ειδικούς επιστήμονες με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ., καθώς και σε καθηγητές της Θεολογικής Σχολής του Τιμίου Σταυρού της Βοστώνης Η.Π.Α., εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 12, παρ. 3α του Ν. 2083/1992.

Άρθρο 9

Υλικοτεχνική υποδομή

Για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθεται η βασική υποδομή (αίθουσες διδασκαλίας, βιβλιοθήκη, Νησίδα Η/Υ και εξειδικευμένη ηλεκτρονική υποστήριξη) του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Άρθρο 10

Διάρκεια λειτουργίας

Το ΠΜΣ εγκρίνεται για να λειτουργήσει έως και το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010, οπότε και θα αξιολογηθεί η δυνατότητα συνέχισης λειτουργίας του, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ν. 3685 (ΦΕΚ 148, τ. Α_).

Άρθρο 11

Κόστος λειτουργίας

1. Το ετήσιο κόστος λειτουργίας του Π.Μ.Σ. ανέρχεται στο ποσό των 23.000 €, το οποίο αναλύεται ως εξής:

α) Κάλυψη ειδικών βιβλιογραφικών αναγκών: 8000 €

β) Αναλώσιμα είδη:	5.500 €
γ) Προμήθεια και συντήρηση Η/Υ και άλλου εξοπλισμού:	5.000 €
δ) Άλλες δαπάνες:	4.500 €
Σύνολο:	23.000 □

2. Το κόστος λειτουργίας θα καλυφθεί από τον τακτικό προϋπολογισμό του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ενώ θα αναζητηθούν και άλλες πηγές χρηματοδότησης, όπως Εκπαιδευτικά και Ερευνητικά Προγράμματα, Ιδιωτικοί και Δημόσιοι φορείς.

Άρθρο 12

Μεταβατικές διατάξεις

Επιμέρους θέματα, τα οποία θα προκύψουν κατά τη διάρκεια λειτουργίας του Π.Μ.Σ. και δεν ρυθμίζονται με την παρούσα Υπουργική Απόφαση και με τον Εσωτερικό Κανονισμό του Α.Π.Θ., θα αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση από τα αρμόδια όργανα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΑΛΙΑΛΟΥΡΟΣ

2. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΜΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

Ο Εσωτερικός Κανονισμός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας εξειδικεύει την προβλεπόμενη από την υπ' αριθμ. 6806/Β7 (ΦΕΚ 1156, τ.Β'/30.7.2004) Υπουργική Απόφαση, διάρθρωση και οργάνωση του ΠΜΣ στο πλαίσιο του Ν. 3685/2008 και του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΑΠΘ (ΦΕΚ 1099/5.09.2000).

Άρθρο 2

Ειδικεύσεις

Το ΠΜΣ του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας οδηγεί στην απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) στη Θεολογία, σε μία από τις παρακάτω ειδικεύσεις:

- α) Αγίας Γραφής
- β) Πατερικής Γραμματείας και Αγιολογίας
- γ) Θρησκευσιολογίας
- δ) Εκκλησιαστικής Ιστορίας
- ε) Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας
- στ) Ελληνισμού και Ορθοδοξίας
- ζ) Λειτουργικής
- η) Βυζαντινής και Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης
- θ) Βυζαντινής Μουσικολογίας – Υμνολογίας
- ι) Κανονικού Δικαίου
- ια) Ποιμαντικής και Ποιμαντικής Ψυχολογίας
- ιβ) Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής
- ιγ) Χριστιανικής Ηθικής και Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού

Άρθρο 3 **Διοίκηση του ΠΜΣ**

1. Όργανα διοίκησης του ΠΜΣ είναι:

α) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης (ΓΣΕΣ), που απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη ΔΕΠ της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και από δύο μεταπτυχιακούς σπουδαστές, οι οποίοι εκλέγονται από συνέλευση όλων των μεταπτυχιακών σπουδαστών του Τμήματος.

β) Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ), που απαρτίζεται από οκτώ μέλη ΔΕΠ, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο ή επίβλεψη διδακτορικών διατριβών, και από τον Διευθυντή του ΠΜΣ. Τα μέλη της ΣΕ και ο Διευθυντής του ΠΜΣ ορίζονται από τη ΓΣΕΣ. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ οφείλει να είναι μέλος ΔΕΠ από τις δύο ανώτερες βαθμίδες και ορίζεται από τη ΓΣΕΣ, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. δ' του Ν. 3685/2008 (ΦΕΚ 1487/16.7.2008). Ο ορισμός της ΣΕ και του Διευθυντή του ΠΜΣ γίνεται στο τέλος του ακαδημαϊκού έτους με θητεία δύο ετών, που αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου του επόμενου ακαδημαϊκού έτους και λήγει την 31^η Αυγούστου του μεθεπόμενου έτους, και μπορεί να ανανεώνεται.

2. Η ΓΣΕΣ α) Καταρτίζει και εισηγείται τις προτάσεις για τη λειτουργία του ΠΜΣ.

β) Καθορίζει τα μαθήματα ειδίκευσης του προπτυχιακού κύκλου, στα οποία οφείλουν να εξετασθούν οι υποψήφιοι από άλλα Τμήματα και Σχολές.

γ) Επικυρώνει τον τελικό πίνακα επιτυχόντων στο ΠΜΣ.

δ) Ορίζει τα μέλη των συμβουλευτικών επιτροπών των διδακτορικών διατριβών, με πρόταση του επιβλέποντος καθηγητή, και τα μέλη των εξεταστικών επιτροπών των διπλωματικών εργασιών.

ε) Απονέμει τα Μεταπτυχιακά Διπλώματα Ειδίκευσης.

στ) Επιλαμβάνεται για κάθε άλλο θέμα για το οποίο δεν υπάρχει ρητή μνεία στον παρόντα εσωτερικό κανονισμό του ΠΜΣ.

3. Η ΣΕ, σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου 3685/2008,

α) Εποπτεύει και συντονίζει τη λειτουργία του ΠΜΣ